

TESAMEN

PROGRAMMA

GEMEENTERAADSVERKIEZINGEN

14 OKTOBER 2018

INHOUDSTAFEL

TESAMEN voor een participatief Temse	3
TESAMEN lokale participatie verstevigen	3
TESAMEN voor een verkeersveilig Temse	6
TESAMEN voor een fiets- en voetgangersvriendelijk Temse	6
TESAMEN voor opwaardering van het station als regionaal knooppunt	9
TESAMEN voor een beter busvervoer	10
TESAMEN voor vervoer over de Schelde met de waterbus	11
TESAMEN voor een duurzaam parkeerbeleid	12
TESAMEN voor minder sluipverkeer	14
TESAMEN voor een leefbaar Temse	16
TESAMEN zorgen voor minder afval	16
TESAMEN zorgen voor een optimaal groenbeheer	18
TESAMEN wonen	20
TESAMEN werken	24
TESAMEN ondernemen & winkelen	26
TESAMEN voor eerlijke en transparante belastingen	30
TESAMEN den bos in en de dijk over	31
TESAMEN voor kleiputten, geen afvalputten	34
TESAMEN voor een energietransitie	36
TESAMEN de ruimtelijke wanorde terug op orde stellen	38
TESAMEN voor dierenwelzijn	43
TESAMEN voor een cultureel Temse	45
TESAMEN investeren in een bruisende gemeente	45
TESAMEN investeren in infrastructuur én verenigingsleven	46
TESAMEN voor een sociaal Temse	50
TESAMEN zorg dragen voor iedereen	50
TESAMEN zorg dragen voor ouderen	51
TESAMEN zorg dragen voor kinderen en jongeren	52
TESAMEN tegen armoede	53
TESAMEN voor gelijke kansen	55
TESAMEN voor Noord-Zuid-werking	56

TESAMEN voor een participatief Temse

TESAMEN lokale participatie versterken

In onze gemeente zijn er nogal wat mensen die hun steentje wil bijdragen aan een warmer, veiliger en leefbaarder Temse. We hebben bijvoorbeeld adviesraden waar puik mensen in zitten, maar zelden of nooit wordt hen door het gemeentebestuur om advies gevraagd. Vaak is het zo dat die adviesraden grondig en onderbouwd te werk gaan, maar van hetgeen ze bespreken of beslissen vloeit te weinig door naar het brede publiek.

TESAMEN wil meer **transparantie en interactie** in het hele besluitvormingsproces, van bij aanvang tot op het eind! Ook actiecomités, burgerinitiatieven en gewoon mondige mensen worden nog te vaak gezien als 'lastposten' in plaats van als (groepen van) mensen die mee kunnen denken en werken aan betere projecten, een betere dienstverlening, en een efficiëntere inzet van gemeenschapsmiddelen. Dat is precies de reden waarom TESAMEN is opgericht: al die inzet en betrokkenheid gebruiken en inzetten voor een beter Temse!

Ons 'klassiek' partijensysteem rijdt zich bijwijlen vast. Op lokaal vlak weten vele gemeentebesturen niet goed hoe ze moeten omgaan met die mondige inwoners of die sterke actiecomités. Temse is een spijtig voorbeeld van hoe besluitvorming nog op een ouderwetse manier tot stand komt. Bewoners participeren bij ons te veel enkel en alleen via het indienen van bezwaarschriften en het invullen van klachtenformulieren. Dat moet anders en participatiever. Er wonen in onze gemeente zoveel interessante en kleurrijke mensen wiens ideeën en capaciteiten nu veel te weinig naar waarde worden geschat. We

moeten meer doen met de **kennis en ervaring die bij de inwoners zit**. Besturen, dat doen we TESAMEN en inspraak is een zaak van vallen en opstaan en vooral wederzijds vertrouwen.

Heel wat partijen vinden nu vlak voor de verkiezingen plots het concept 'inspraak' uit. **Tussen de verkiezingen door** moeten bewoners van Temse ook medezeggenschap kunnen krijgen; decretaal zijn er nu al mogelijkheden om spreekrecht te krijgen op de gemeenteraad of om rond bepaalde thema's referenda te organiseren - dat moet voor TESAMEN nog beter.

Los van het feit of lokale inspraak wettelijk of decretaal verplicht is bij bepaalde projecten, wij zullen met TESAMEN 'sleutels' inbouwen om **bij alle belangrijke grote projecten** in de gemeente te werken met 'masterplannen' (zoals dat in vele gemeenten buiten Temse nu al gebeurt). Zo kan er in de buurt van ingrijpende projecten een breder draagvlak worden gecreëerd. Daarenboven kunnen inwoners vaak vanuit hun eigen expertise of ervaring een nuttige bijdrage leveren, waardoor bepaalde ontwikkelingen zelfs nog beter worden als de versie die wordt opgesteld door een studie bureau. De gemeente moet een **participatie-ambtenaar** aanduiden zodat het organiseren van de inbreng van de mensen een automatisme wordt.

Tenslotte willen we ook aandacht vestigen op **communicatie** binnen onze gemeente. Onze gemeente heeft hier nog veel te leren. De gemeentelijke website www.temse.be is onoverzichtelijk, gedateerd en onvolledig. Je vindt er ook geen actueel nieuws en informatie. In onze buurgemeenten heb je stevig uitgewerkte websites, ontvangen buurtbewoners nuttige info via een gemeentelijke e – nieuwsbrief en is er duidelijke en snelle communicatie via de sociale media... TESAMEN vindt communicatie belangrijk omdat we dus extra willen inzetten op participatie van de inwoners.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN lokale participatie verstevigen

- Aanstellen gemeentelijke participatie-ambtenaar die over alle beleidsdomeinen heen de participatie- en inspraakprocessen voor de bevolking communiceert, organiseert en begeleidt.
- Een ombudsdienst waar men klachten en suggesties kan aanbrengen.

- Mogelijke initiatieven voor het organiseren van meer inspraak en transparantie zijn een vast vragenhalfuurtje vlak voor elke gemeenteraad, een schepencollege op verplaatsing, ook in de deelgemeenten, de organisatie van wijkraden (gefaciliteerd en eventueel begeleid door de gemeente), live verslaggeving van de gemeenteraad (met bv mogelijkheid om live commentaar te geven) . Welke zaken meest geschikt zijn voor onze gemeente moet nog bekeken worden, maar er zijn genoeg andere gemeenten die hier al veel ervaring mee hebben om inspiratie bij op te doen.
- Het communicatiebeleid van de gemeente moet herbekeken worden: gemeentelijk infoblad Temse Info ‘restylen’, een gemeentelijke e-brief, sociale media beter gebruiken,... De verslagen van commissies, gemeenteraad, adviesraden e.a.... moeten snel op de website van de gemeente gezet worden, zoals dat ook bepaald is in het nieuwe decreet lokaal bestuur.

TESAMEN

voor een verkeersveilig Temse

TESAMEN voor een verkeersveilig Temse

Op dit moment is het mobiliteitsbeleid in Temse ondermaats. **Koning auto regeert** en de andere weggebruikers zijn daar de dupe van. Nog te veel straten en pleinen in de woonkernen van onze gemeente zijn eenduidig ingericht als autobanen, wat de veiligheid niet ten goede komt. Dat moet anders. Maak de straten terug leefbaar en aangenaam zodat iedereen met een gerust gemoed naar buiten kan. Vaak worden belangrijke en noodzakelijke beslissingen inzake mobiliteit en verkeer gewoon niet genomen omdat er **te weinig daadkracht is om knopen door te hakken**. Om de zes jaar beginnen bijvoorbeeld heel veel politici te pleiten voor eenrichtingsstraten (in pakweg de winkelstraat Kouterstraat). Daarna verdwijnt het idee weer voor vele jaren in de schuif. Een **verkeersonveilige winkelstraat** is niet aantrekkelijk voor winkelende mensen en winkeliers.

Mensen met ervaring en expertise (bvb. Fietsersbond) worden niet gehoord of er wordt gedaan alsof. De **adviesraden en belangengroepen** moeten officieel toegelaten worden tot de gemeentelijke organen waar dit besproken wordt. Zij moeten daar ook **spreekrecht** krijgen zodat ook hun visie kan meegenomen worden in het beslissingsproces. Het mobiliteitsplan is momenteel aan herziening toe. Het nieuwe plan zou niet vanop de hoogste verdieping van AC De Zaat beslist mogen worden, maar het moet TESAMEN worden opgebouwd en bediscussieerd met de inwoners, waar de verenigingen ook bij horen. Een goed mobiliteitsplan zorgt er ook voor dat lokalen, terreinen... vlot en veilig bereikbaar zijn, zeker en vast voor fietsers en voetgangers.

TESAMEN voor een fiets- en voetgangersvriendelijk Temse

Wij willen een gemeente waar het aangenaam om fietsen is, waar de fiets maximaal gepromoot wordt als normaal vervoermiddel in dorpscentra, winkelstraten,

schoolomgevingen en woonwijken. Dat kan niet verwezenlijkt worden met een schijn-fietsbeleid, maar wel door maatregelen te nemen die het fietsen op die plaatsen voelbaar bevoordelen boven de gemotoriseerde verplaatsingsmiddelen.

Een gemeente inrichten **op maat van fietsers en voetgangers** heeft alleen maar voordelen: De beschikbare ruimte wordt efficiënt gebruikt. Er is meer leven en meer sociale verbondenheid op straat. Het verkeer is veiliger, rustiger en overzichtelijker. Winkelstraten worden toegankelijker waardoor een welvarende middenstand ontstaat. De lucht is schoner, er is minder lawaai, de mensen zijn gezonder. Kortom, de algemene leefkwaliteit stijgt en de gemeente wordt aantrekkelijk.

Ten opzichte van de omliggende gemeenten vormt Temse een onderbreking in de **langeafstandsfietsroutes**. De werken voor het Sigmaplan, en het onderbreken van de Durmedijk waardoor fietsen in de toekomst niet meer mogelijk is, zijn daarvoor exemplarisch. De ontwikkelingen inzake natuur en veiligheid inzake overstroming kregen voorrang op de belangen van recreanten/fietsers, terwijl het feitelijk technisch perfect mogelijk is om de belangen van alle betrokkenen te verzoenen.

Volwaardige fietsroutes voor woon-werk- en schoolverkeer moeten ervoor zorgen dat de fiets ook voor functionele verplaatsingen aantrekkelijker wordt.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor een fiets- en voetgangersvriendelijk Temse

- Fietsstraten, brede suggestiestroken, zone 30 in de dorpskern en woonwijken.
- Meer voetpaden (bv. in de Hospitaalstraat in Steendorp, op de Zaat,...).
- Streng optreden tegen onverantwoord rijgedrag (snelheidsduivels, autoraces,...), gsm-gebruik achter het stuur en foutparkeren, waarbij de veiligheid van anderen in gevaar gebracht wordt.
- Kruispunten eenvoudiger inrichten zodat fietsers geen ingewikkelde rijbewegingen moeten uitvoeren en ze maximaal voorrang krijgen op de auto (vb. borden plaatsen die rechtsaf slaan bij rood licht toelaten voor fietsers op kruispunten waar dit de veiligheid niet in het gedrang brengt)
- Plaatsen van meer en degelijke fietsenstallingen, zowel voor het fietstoerisme als voor de inwoners van Temse die willen winkelen of ontspannen. Hiervoor offeren

we desnoods een aantal parkeerplaatsen op: waar slechts één auto-klant kan parkeren, kunnen meerdere fiets-klanten staan.

- De richtlijnen van het Vademecum Fietsvoorzieningen volgen bij de (her)aanleg van fietsinfrastructuur.
- Fietspaden en voetpaden regelmatig onderhouden. Waar mogelijk besteden we dit uit aan sociale economieprojecten.
- Zorgen voor maximale toegankelijkheid van het openbaar domein voor mensen met een beperking.
- Onderzoeken of de Kouterstraat op regelmatige basis verkeersvrij kan gemaakt worden.
- Verder uitbouwen van de functionele fietsroutes, zowel noord-zuid als oost-west van grens tot grens. Deze moeten voldoende ambitieus zijn om de verwachte toename van het fietsverkeer aan te kunnen: voldoende breedte zodat fietsers met verschillende snelheden niet in conflict komen, conflictvrije kruisingen, degelijke verlichting, juiste materiaalkeuze, regelmatig onderhoud, ...
- Een fietsroute langs de spoorlijn van Temse naar Sint-Niklaas, ter vervanging van de weggenomen fietspaden langs de N16.
- Een fietstunnel bepleiten bij het gewest aan het kruispunt N16 - Hoogkamerstraat (naar het voorbeeld van Bornem).
- Veilige fietsroutes langs de verbindingswegen tussen de dorpskernen, zoals de N485 in Steendorp, op Eigenlo in Velle,....
- Maximaal uitbouwen van het fiets- en wandeltoerisme langs de Schelde- en Durmedijken en de naastliggende natuurgebieden (groene longen van Steendorp, Tielrode en Elversele).
- Fietsbruggen op de plaatsen waar het fiets- en wandelpad langs de Durmedijk in de toekomst onderbroken wordt voor de aanleg van het overstromingsgebied.
- Weren van vrachtwagens in schoolbuurten en een betere aanduiding van omleidingswegen voor vrachtwagens om zwaar verkeer uit het centrum te bannen. Deze maatregelen tijdig doorgeven aan de GPS data-bedrijven.

TESAMEN voor opwaardering van het station als regionaal knooppunt

De definitieve sluiting van het **stationsgebouw en het bemande loket** vanwege besparingen bij de nmbs heeft grote gevolgen gehad voor de pendelaars. Het gebouw en de daarbij horende toiletten zijn nu al ruim twee jaar op slot. De vele scholieren en andere pendelaars moeten in de wintermaanden in de vrieskou staan wachten en wie geen ticket heeft moet aanschuiven aan de ticketautomaat buiten. Reizigers die op spoor 2 willen geraken, moeten hiervoor over een metershoge stalen voetgangersbrug van 100 trappen trotseren. Ondertussen is infrabel gestart met de aanleg van een helling naar perron 2 vanaf de tunnel aan de Guido Gezelleplaats. Helaas is er geen geld meer over voor het verhogen van de perrons zelf. De **toegankelijkheid** blijft dus ook na de werken problematisch voor mensen met een beperking. Die moeten immers de dag voordien de nmbs verwittigen als zij hulp nodig hebben, want er is geen personeel meer aanwezig om hen te helpen.

De reden dat er geen geld uitgetrokken wordt voor het station van Temse, is dat er te weinig reizigers zouden zijn. Maar hoe kan je verwachten dat je meer reizigers aantrekt als je deze spoorlijn stiefmoederlijk blijft behandelen? Terwijl deze lijn zoveel potentieel heeft, mensen die dagelijks in de file staan op de verzadigde N16 zouden niet liever hebben dan een **betrouwbare, regelmatige treinverbinding**.

We willen van Temse een volwaardig regionaal **knooppunt voor openbaar vervoer** maken waarbij het treinstation een grotere rol gaat spelen. TESAMEN wil de treinreizigers daarom maximaal betrekken bij de verdere aanleg van de stationsomgeving. Er moeten immers nog belangrijke beslissingen genomen worden over de verdere inrichting en de verkeerscirculatie in de omgeving van de tunnel.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor opwaardering van het station als regionaal knooppunt

- Onderhandelen met de NMBS / Infrabel over de opwaardering van de spoorlijn Sint-Niklaas-Mechelen:
 - dagelijks twee treinen per uur;
 - goede toegankelijkheid van alle treinen en alle perrons;

- goede aansluitingen met andere spoorlijnen;
 - goede lokale aansluitingen te voet, met de fiets, de bus en de auto van en naar het station (in nauw overleg met de omliggende gemeenten van waar ook vele treinreizigers komen (Kruikeke, Hamme...)).
- Onderhandelen met Infrabel om het stationsgebouw opnieuw open te stellen in ruil voor een kleine vergoeding voor de energiekosten, zo lang het gebouw niet verkocht wordt.
- Een masterplan voor de stationsomgeving uitwerken in samenspraak met de treinreizigers en buurtbewoners:
- Een nieuwe invulling geven aan het stationsgebouw. Mogelijkheden zijn bv. een cafetaria, een fietspunt, een kiosk waar ook vervoerbewijzen kunnen aangeschaft worden, enz... Hierbij wordt indien mogelijk beroep gedaan op sociale tewerkstelling.
 - De verkeerscirculatie van de stationsomgeving herbekijken, met ruime aandacht voor de veiligheid van fietsers en voetgangers en een vlotte overstap op de bussen van de Lijn.

TESAMEN voor een beter busvervoer

Er moet dringend een oplossing komen voor de ondermaatse **verbinding tussen Temse en Bornem over de Scheldebrug**. Voor mensen zonder auto is het bijna onmogelijk om naar de overkant van het water te geraken. De enige mogelijkheid nu is de treinverbinding tussen beide gemeenten, die echter ondermaats is en geen deftige overstapmogelijkheden voorziet (zie bij TESAMEN voor opwaardering van het station).

Ook de busverbindingen **binnen het Waasland** moeten meer afgestemd worden op de belangrijke verplaatsingsstromen, zodat ze een écht alternatief kunnen bieden voor de auto. Door infrastructurele aanpassingen kan ervoor gezorgd worden dat de bus maximale voorrang krijgt, zodat een **vlottere doorstroming** bekomen wordt en de bus niet mee in de file moet staan.

Naast de fietsers en voetgangers moet ook het openbaar vervoer een belangrijke rol spelen bij de heraanleg van het centrum en de winkelstraten. Daarbij moet maximaal gedacht

worden aan **mensen met een beperking** zodat er zoveel mogelijk bushaltes komen, waar minder mobiele mensen ook zonder vooraf te reserveren de bus kunnen nemen.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor een beter busvervoer

- Onderhandelen met de Lijn om de bussen opnieuw te laten stoppen aan het station.
- Onderhandelen met de Lijn over een betere busverbinding richting:
 - Klein-Brabant, in het bijzonder de klinieken, scholen en bedrijfsterrinen, met de hele dag door bussen, als alternatief voor de verzadigde N16;
 - de deelgemeenten - in het bijzonder Tielrode waar er nu geen rechtstreekse verbinding bestaat met Sint-Niklaas buiten de spitsuren en de rechtstreekse bussen overvol zitten tijdens de spitsuren;
 - het bedrijventerrein TTS;
 - Kruikeke en Beveren, als alternatief voor de verzadigde N419 en E17.
- Bij het invoeren van eenrichtingsverkeer voor auto's in straten waar de Lijn passeert een busbaan inrichten zodat de bus in twee richtingen kan blijven rijden. Deze busbaan kan ook gebruikt worden door fietsers.
- Slimme verkeerslichten die automatisch op groen springen voor de bus (cfr. in Sint-Niklaas aan de oprit van de N16 vanuit het Waasland Shopping Center).
- Maximaal toegankelijke busperrons voorzien waarbij minder mobiele mensen zonder veel poespas en zonder vooraf te reserveren de bus kunnen nemen.

TESAMEN voor vervoer over de Schelde met de waterbus

De waterbus vaart sinds november 2017 met 2 ferries op het traject Hemiksem-Kruikeke-Antwerpen. In de zomer van 2018 wordt ook de waterbus-route naar het Antwerpse havengebied geopend. De rederij die de ferries uitbaat, heeft reeds testvaarten uitgevoerd naar Temse/Bornem om de potentiële vraag in kaart brengen. Deze vorm van alternatief vervoer over het water is een bijzonder interessant **alternatief voor pendelaars** richting Antwerpen die de files willen vermijden. Het biedt ook extra kansen voor Temse om zijn **toeristische troeven** uit te spelen, wat de lokale handel en horeca zeker ten goede zal

komen. Wij vinden dan ook dat de gemeente dit milieuvriendelijk vervoermiddel alle kansen moet geven.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor de waterbus

- Onderhandelen met rederij Aqualiner om de waterbus naar Temse te halen.
- Onderzoeken hoe dit vervoermiddel optimaal kan afgestemd worden op andere vormen van openbaar vervoer, rekening houdend met de nieuwe vervoersregio's. Dit is noodzakelijk om te vermijden dat de opstapplaats extra autoverkeer aantrekt en de parkeerdruk in de buurt van de Wilfordkaai doet toenemen.
- Op zoek gaan naar subsidies bij Vlaanderen en Europa om de kostprijs binnen de perken te houden.

TESAMEN voor een duurzaam parkeerbeleid

De parkeerdruk is in vele gemeenten problematisch. Fietsers, voetgangers, terrasjegangsters, spelende kinderen, ouderen met looprekken... die waren/zijn vaak ondergeschikt aan koning auto.

In vele andere steden en gemeenten is men al vele jaren bezig aan een 'ommekeer'. op het vlak van mobiliteit in de centra met een uitgekend circulatieplan en uitgemeten parkeerbeleid. Dat gaf soms strubbelingen, maar eens de centra en de woonstraten door fietsers en voetgangers heroverd werden op de auto's, is men zeer tevreden. In Temse schiet men blijkbaar pas een paar weken voor de verkiezingen wakker. Men heeft de **groeïende parkeerproblematiek in Temse** toch wel wat miskend. De gemeente heeft decennialang de vlotte automobilität als speerpunt van de mobiliteit gezien. Auto's moesten overal geraken. Nog te veel werden er ook grootschalige bouwprojecten gerealiseerd zonder dat er werd voorzien in parkeerplaatsen. Er kwam recent een schuchtere studie van SWECO met aanbevelingen om iets te doen aan parkeeroverlast in sommige straten en onderbezetting van parkings in andere zones. Dat heeft vooralsnog niet tot dappere keuzes geleid. Improvisatie wel: zoals eenrichtingsverkeer forceren enkel en alleen om extra parkeerterruimten te maken aan het nieuwe zwembad, het **fiasco van de Wilfordkaai** waar de bewoners tot voor kort niks moesten betalen en vanaf nu een 'geste' krijgen om een abonnement te nemen en ten slotte ook een parking van 400.000 euro aan de Rik De Rycklaan omdat parkeren aan dat zwembad niet ingecalculeerd was.

Bij parkeren spelen er verschillende en soms tegenstrijdige belangen. Er moet gezocht worden naar een evenwicht tussen de wensen van de inwoners, de bezoekers, de handelaars,.... De discussies worden in onze gemeente nog teveel vanuit een eng perspectief bekeken, met vooral aandacht voor autobereikbaarheid. Autobereikbaarheid is inderdaad noodzakelijk, maar dit wil niet zeggen dat iedereen vlak voor de deur moet kunnen parkeren. Willen we op gemeentelijk niveau tot een duurzaam mobiliteitsbeleid komen, dan is het uitwerken van een **totaalvisie rond parkeren** noodzakelijk.

TESAMEN wil dat men een **écht parkeerbeleid** uittekent in samenspraak met de mensen (en niet over hun hoofden heen) zodat de leefbaarheid van de buurten wordt verhoogd en waarbij kan nagedacht worden over het aanleggen van parkeereilanden bij de dorps- en woonkernen en zones waar bewonersparkeerkaarten komen.

We zijn **tegen het uitbreiden van betalend parkeren** om privé-investeerdere ter wille te zijn. Om het beleid nog beter te kunnen sturen, moet de gemeente integendeel zoveel mogelijk de **regie in eigen handen** nemen. We onderzoeken of er andere manieren zijn om het parkeren te organiseren in de straten met een hoge parkeerdruk, zonder daarbij de leefbaarheid uit het oog te verliezen. Er zal altijd een zekere sturing nodig zijn om het evenwicht tussen de verschillende belangen te bewaken. Eender welk parkeersysteem, ook het gratis parkeren, brengt kosten met zich mee, in de eerste plaats voor handhaving maar ook op het vlak van infrastructuur, administratie en onderhoud. Precies daarom is een totaalvisie belangrijk, want alleen zo kunnen we voor de verschillende zones (wonen, winkelen, werken,...) **prioriteiten stellen** en doordachte keuzes maken.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor een duurzaam parkeerbeleid

- Onderzoeken welke systemen voor autodelen geschikt zijn om in te voeren in onze gemeente. Het wagenpark van de gemeente kan nog meer ingezet worden om zoveel mogelijk ten dienste te staan van de bevolking.
- Bewonersparkeren invoeren en de blauwe zones uitbreiden. Voor interventies (de loodgieter, de elektricien, de kinesist, de huisarts) kan een interventiekaart om te mogen parkeren op bewonersplaatsen voorzien worden.
- De verplichting bij nieuwbouw om voldoende parkeerplaats te voorzien.

- Kort parkeren in de kernen, gelegenheid tot lang parkeren aan de rand. Voor toeristen kan gezocht worden naar parkeerlocaties net buiten het centrum (bijvoorbeeld aan het oud kerkhof langs de N16, aan de N41 in Elversele,...).
- Bekijken hoe door een meervoudig gebruik van de ruimte er (meer) parkeergelegenheid kan gecreëerd worden in het centrum, zodat er zo min mogelijk open ruimte voor nieuwe parkings moet aangesneden worden. Een goede locatie is bijvoorbeeld de parking van Belgomine, die we in het weekend kunnen openstellen voor bezoekers van het zwembad en de kaai.
- Parkings aanleggen met grasdallen of andere doorlatende materialen om een maximale doorsijpeling van water te bekomen.
- De Wilfordkaai moet opnieuw in handen van de gemeente komen. Zie ook bij TESAMEN de ruimtelijke wanorde terug op orde brengen.
- De parkeerinrichting in de omgeving van de kaai herbekijken, met het creëren van meer pleingevoel en het beter scheiden van auto's en voetgangers/fietsers.

TESAMEN voor minder sluipverkeer

Wanneer er file is op de N16, zoekt het autoverkeer een andere route en dit veroorzaakt vooral in de spits veel sluipverkeer in het centrum van Temse. Ook een aantal wijken kennen sluipverkeer, zoals de Hemelrijkwijk in Steendorp waar automobilisten doorrijden om de verkeerslichten te vermijden. De oplossing van het huidig gemeentebestuur bestaat er o.a. in om (zonder testfase) een asverschuiving aan te brengen bij het binnenrijden van de wijk. Maar er zijn nog andere, meer ingrijpende maatregelen mogelijk om dit probleem aan te pakken. De gemeente moet hierin **duidelijke keuzes durven maken**, uiteraard steeds in samenspraak met de betrokken bewoners, deskundigen en andere organisaties met expertise op het vlak van mobiliteit.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES ---> TESAMEN voor minder sluipverkeer

- Onderzoeken met testopstellingen of asverschuivingen in wijken een oplossing kunnen bieden en nagaan waar deze het beste aangebracht worden (bij het binnenrijden of in het midden van de wijk). Op plaatsen waar meer drastische oplossingen nodig zijn, sluisen en knippen voor auto's invoeren.

- Speelstraten inrichten waar geen doorgaand verkeer toegelaten is op bepaalde momenten (bv. in de zomervakantie, bepaalde dagen in de maand, weekends,...)
- Doorgaand vrachtwagenverkeer nog meer sturen door het verbod uit te breiden naar straten die veel vrachtwagens te slikken krijgen en niet bedoeld zijn voor doorgaand verkeer.

TESAMEN voor een leefbaar Temse

TESAMEN zorgen voor minder afval

Afvalproductie, -beperking en -verwerking is een zeer belangrijk onderwerp dat de gemoederen van de mensen vaak beroert. In dit dossier moet iedereen geresponsabiliseerd worden. Nu ligt het zwaartepunt nog veelal (en hoe langer hoe meer) bij de **gewone mensen**. Zij **betalen almaar meer en soms voor minder dienstverlening**. Het principe erachter is vaak 'de vervuiler betaalt' (DIFTAR), tzt de Tensenaren betalen per gewicht of per bewezen service. Nochtans kan er ook veel gedaan worden op het vlak van productie (vermijding van restafval), het recycleren van afval tot het terug een grondstof wordt (circulaire economie) en ook informatie en sensibilisatie. Iedereen in de 'keten' moet inspanningen leveren, dus niet enkel de consumenten maar ook 'vroeger' in het stadium: ontwerpers en ingenieurs, de industrie, de distributie en de grootwarenhuizen tot de kleinste winkeltjes. Het duurder maken van afvalinzameling kan ook sluikstort en afvalverbranding in de hand werken. Afval is nu eenmaal niet te vermijden en vooral de sociaal zwakkeren worden gestraft, want voor hen kan de aankoop van huisvuilzakken betekenen dat ze minder eten voor hun kinderen kunnen kopen.

Veel - zonet alles - in onze gemeente gebeurt uiteraard middels de afvalintercommunale MIWA, een bestuur dat iets verder van ons af staat, maar de schaalgrootte en de professionaliteit krijgen we daarvoor in ruil. Een centrale bekommernis (in heel de regio) is dat het volume aan restafval nog altijd te hoog ligt. We lezen in de verslagen van MIWA dat er dan uiteindelijk tegen het einde van dit jaar zal worden gestart met afvalcontainers (met ingeplante chips en facturering) per huisgezin in de hele MIWA-zone.

Onze gemeente had terecht een aantal vragen inzake die containers (fraude, wat bij hoogbouw, ...). In elk geval moeten de gemeenteraden van november akkoord gaan. Beslist een debat waard of het beter of slechter is met die containers.

Anderzijds wordt er hoe langer hoe meer en beter gerecycleerd. Het **zwerfvuil** in de gemeente blijft echter problematisch. De voorbije jaren werd de huis-aan-huis-ophaling van KGA afgeschaft. Grof huisvuil wordt uitsluitend op afroep opgehaald en is steeds betalend. Misschien moet er terug een gratis ophaalbeurt ingevoerd worden? Dit hoeft niet weer zoals vroeger te zijn, met één ophaalronde op dezelfde dag over gans de gemeente. Het kan ook ingericht worden op wijkniveau, zoals nu al in sommige gemeenten gebeurt.

De containerparken en de glascontainers moesten de afgebouwde dienstverlening opvangen. Het is niet duidelijk of de volumes die vroeger aan huis werden opgehaald ook daadwerkelijk in de containerparken terecht komen. Het **sluikstorten** is in onze gemeente de voorbije jaren in elk geval niet afgenomen.

Het idee van de **ondergrondse afvalcontainers** is in onze gemeente alvast van start gegaan in de Sompershoek-wijk. Het is noodzakelijk om de methodiek te evalueren en op basis daarvan aanbevelingen uit te schrijven, zodat we dit bij een positief resultaat ook in andere wijken kunnen organiseren.

Er is op Vlaams niveau het debat over het invoeren van statiegeld op blikjes en plastic drankverpakkingen. Ook Europa steunt dit omdat het ook daadwerkelijk een oplossing gebleken is voor het zwerfvuil. Als je geld krijgt om iets terug te brengen, dan gooi je het minder snel weg. We tekenden als gemeente de **Statiegeldalliantie** die pleit om statiegeld in te voeren. De Vlaamse regering heeft echter beslist om dit voorlopig niet in te voeren. Ondertussen is er ook het systeem van de 'blauwe zakken' en de binnenkort in te voeren 'paarse zakken'. In vele Europese landen en regio's is er al een verbod op plastic zakjes, maar Vlaanderen blijft voorlopig achter. Wat niet wil zeggen dat er op gemeentelijk niveau geen initiatieven kunnen genomen worden om het **gebruik van plastic zakjes te ontmoedigen**. Temse doet nu reeds inspanningen met de herbruikbare winkeltas en de MIWA-katoenen zakjes.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor minder afval

- We bepleiten binnen MIWA om - naast het bestaande systeem van afhaling tegen betaling via afroep – een systeem uit te werken waarbij we opnieuw een gratis ophaling van grofvuil mogelijk maken.
- Inzake de ophaling van gevaarlijke restfracties (o.a. asbest) bekijken we wat er kan verbeteren om te vermijden dat dit in het milieu terecht komt.
- We dokteren een systeem uit in samenwerking met de lokale winkeliers om wegwerp plastic te vervangen door een duurzaam alternatief en consumenten aan te moedigen om hun eigen potjes en zakjes mee te brengen naar de winkel. Winkeliers die zich engageren krijgen een ecolabel van de gemeente - dat kan dan met een typisch Temses 'label' om de herkenbaarheid te verhogen, een 'sleutel' bijvoorbeeld zoals onlangs ook werd ingevoerd voor lokaal geproduceerde producten door Toerisme Temse.
- We stimuleren mensen om een boodschappentas mee te brengen door een beloonstelsel op te zetten, naar analogie met de actie 'met belgerinkel naar de winkel', waarbij mensen een stempel krijgen als ze hun eigen herbruikbare tas meebrengen.
- Op evenementen van de gemeente laten we alleen nog herbruikbare bekertjes toe. We bekijken samen met het verenigingsleven hoe we dit concreet kunnen organiseren zodat het haalbaar is. Niet-recycleerbare bekertjes, rietjes en plastic bestek worden verbannen.

TESAMEN zorgen voor een optimaal groenbeheer

Het park – en groenbeheer verloopt redelijk goed in onze gemeente. Voor bepaalde stukken worden er zelfs aparte beheersplannen uitgetekend met verschillende actoren (o.a. kerkhoven, Provinciaal Domein Roomacker, Roomkouter & Gelaagpark... enz.).

Zeker inzake **buurtwegels/kerkwegels** is Temse de voorbije 15 jaar wel een voorbeeldgemeente. Mede ook dankzij de hulp van de gemeentelijke werkgroep ter zake, TrageWegels.be en het Regionaal Landschap Schelde-Durme.

Voor de rol van groen/natuur/bomen/struiken **in de woonkernen** is er nog te weinig aandacht in Temse. Zeker in de bouw- en verkavelingsvoorschriften zou dat beter moeten

kunnen. Doornstraat en Clivia zijn minder geslaagde voorbeelden. Het probleem is dat bij grootschalige verkavelingsprojecten de publieke ruimte tot een minimum herleid wordt om een maximum aan woningen te krijgen. Voor **publiek toegankelijke speeltuintjes en groen** is er dan simpelweg geen ruimte meer. Het zou beter zijn als MINAraad zich structureel kan mengen in dossiers GeCoRo. Ook in de woonkernen moet niet altijd alles volgebouwd: er moet ook ruimte zijn voor ‘groene corridors’, stadsbossen, moestuintjes, geveltuintjes... Meer hierover is terug te vinden in de thema’s wonen en ‘den bos in en den dijk over’.

Een uitdaging is het verbod op pesticiden (zeker op begraafplaatsen, gemeentelijk groen...). De regelgeving wordt almaar strenger, denk ook aan de recente discussies over verbod op glyfosaat-houdende herbiciden. De gemeente moet het goede voorbeeld geven met het gebruik van **alternatieve bestrijdingsmethoden** zoals het borstelen en wegbranden van onkruid. Het gemeentelijk bermbeheersplan (twee keer per jaar, afvoeren maaisel) loopt goed. Het is elk jaar een serieuze karwei en dit stoot soms al eens op onbegrip van omwonenden (“het gras staat te lang”). We moeten ook verder bekijken of we met **sociale tewerkstellingsprojecten** het groenbeheer door gemeente verder kunnen versterken (zoals nu al gebeurt met Jomi, Groep Intro, Wijk-Werken, vrijwilligers...).

Zeker rond het beleid inzake het **beheer van begraafplaatsen** kan er veel veranderen. Het klassieke beeld van het kerkhof volgestouwd met zerken en grindpaden is aan herziening toe. Er is ook hier de inperking van het gebruik van pesticiden. En er zijn de zeer inspirerende nieuwe manieren van begraven. In Temse hebben we net een nieuw gemeentelijke reglement dat het mogelijk maakt aan de Durmemonding afscheid te nemen, waarbij de assen van de overledene via een afbreekbare urne ‘aan de rivier’ gegeven wordt. Er zijn nog andere mogelijkheden om groene begraafplaatsen in te richten en dat hangt samen met de verschillende manieren van teraardebestelling: parkbegravingen (cfr. Tereken Sint-Niklaas) – een boom per overledene in plaats van een zerk... Grafgravers worden op die manier tuiniers en zijn zo niet langer alleen met de dood maar ook met het leven bezig. We moeten in Temse nagaan waar we zo’n natuurlijke begraafplaatsen / strooiweiden kunnen ontwikkelen.

Ten slotte: Wegen en Verkeer - en onlangs ook Infrabel - blijft de bomen en struiken langs grote wegen kappen “omdat snoeien doet bloeien”, “voor de veiligheid” of “om werfwegen aan te leggen”. **Groenschermen** spelen ook een belangrijke rol in het dempen van geluid en wegfilteren van fijnstof. Zeker langs drukke gewestwegen zoals de N16

moet gekeken worden hoe die groenschermen maximaal behouden en versterkt kunnen worden.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor een optimaal groenbeheer

- Natuur en wonen meer met elkaar verweven door de aanleg van groene corridors, moestuintjes, geveltuintjes,...
- Nagaan waar we natuurlijke begraafplaatsen / strooiweiden kunnen ontwikkelen.
- Maximaal behouden en versterken van bestaande groenschermen langs gewestwegen.
- De gemeente moet het goede voorbeeld geven met het gebruik van alternatieve bestrijdingsmethoden zoals het borstelen en wegbranden van onkruid. Om dit te organiseren kan het groenbeheer van de gemeente verder versterkt worden met sociale tewerkstellingsprojecten.

TESAMEN wonen

De gemeente Temse is een fijne gemeente om te wonen. Het is hier meer betaalbaar dan in de grote steden om iets te kopen of te huren. Maar de voorbije jaren wordt het toch voor vele mensen ook hier onhaalbaar: mensen met een beperkt inkomen, jongeren, mensen met een zorgvraag... het is niet altijd evident om een eigen stekje te vinden. Soms worden ze daardoor bijna gedwongen om een woning van slechte kwaliteit te huren of om bij familie of vrienden te gaan wonen. TESAMEN vindt dat **wonen voor iedereen** mogelijk moet zijn in Temse.

De gemeentebesturen hebben de voorbije decennia vooral ingezet op het aansnijden van woongebieden in de rand van de gemeente en het goedkeuren van appartementencomplexen langs de Schelde of de Durme. TESAMEN vindt dat het tijd wordt om een inhaalbeweging te doen om **ook de woonkernen en zeker Temse-centrum aantrekkelijker te maken** om te wonen. De aankomende actualisering van het

Gemeentelijk Ruimtelijk Structuurplan in 2019 biedt de kans om dit bestudeerd aan te pakken. Daarbij moet er in de de gemeente aandacht zijn voor de kwaliteit, de duurzaamheid, de energie-efficiëntie en de leefomgeving van de woningen. Het bestuur moet daarbij aandacht hebben voor groenvoorzieningen, gemeenschappelijke publieke pleintjes, speelplekken voor kinderen,... Tevens moet de gemeente een meer actieve en offensieve rol spelen in het aanbieden van of doorverwijzen naar **premies die kwalitatiever en energiezuiniger woningen bevorderen.**

We zien op vele plaatsen in onze gemeente dat veel jongeren ook eerder geneigd zijn om woningen te renoveren. Dat is goed voor de opwaardering van onze woonkernen. Nieuwbouwwoningen zijn vaak te duur. Nog te weinig worden vernieuwbouwers in Temse met raad en daad bijgestaan om die renovatiewerken te begeleiden/adviseren.

In samenwerking met experts van bijvoorbeeld Erfpunt zal - naast de bestaande lijst van beschermde gebouwen - een geactualiseerde lijst van waardevol **bouwkundig erfgoed** worden opgesteld, waarbij ook een handleiding zal worden opgesteld voor eigenaars die hun panden willen renoveren (wat kan/mag, wat niet?).

In Temse zijn het nog te veel de projectontwikkelaars die bepalen waar er nieuwe woningen komen en hoe die woonomgevingen er uitzien. De gemeente moet al van in de planningsfase mét het betrekken van de bewoners maar ook met pakweg de **Vlaamse Bouwmeester** of studie bureaus met een meer gedurfde urbanistische visie de regie van ruimtelijke planning, inzonder inzake wonen, in handen nemen.

Het nemen van maatregelen tegen **geluidsoverlast** (N16, E17) is een bekend debat in Temse. Er zijn in onze gemeente heel wat bewoners die almaar meer hinder ondervinden van de steeds stijgende geluidsoverlast (en de daaraan gekoppelde fijn-stofhinder) langsheen de N16 en de E17 (maar dit is ook een reëel probleem langs de N41/E17 in Elversele). De gemeente is een lange tijd 'mee gegaan' in een plan om geluidsschermen op te richten aan de Velle-kant (westelijk, in de buurt van Haagdam) van de E17. Daar werden ook jaarlijks budgetten voor uitgetrokken. De gemeente dient namelijk een belangrijk deel bij te passen. Het Vlaams Gewest vindt de aanpak via geluidsschermen langs de E17 in Temse niet langer prioritair. Men stelt dat het zal beter zijn als er op de rijrichting Gent 'fluisterasfalt' zal komen (zoals ook al in de rijrichting Antwerpen is gebeurd).

Vraag en discussiepunt moet zijn of de aanpak van de geluidshinder langsheen de N16 niet meer prioritair is gezien er veel meer mensen door getroffen worden. Dat heeft natuurlijk te maken met de explosief stijgend aantal auto- en vooral vrachtwagenverkeer in Temse. De ontduubeling van de Scheldebrug heeft dan wel zagezegd files aangepakt, maar de extra brug brengt ook veel meer verkeer en dus zowat heel de dag (van in alle vroegte) overlast inzake fijn stof en geluid. De gemeente wil niet weten van geluidschermen (gezien de hoge kostprijs en de eigen gemeentelijke inbreng bij gewestwegen) en omdat er volgens de bestuurders “niemand naar vraagt en niemand last heeft”. Dat heet verdringing. Zeker de mensen die al het langste wonen langs de N16 (toen de weg er nog niet was of in een ‘stil’ vroeg stadium), hebben voor TESAMEN recht op zo’n **geluidswerend scherm** (al dan niet doorzichtig). De gemeente voorzag met de allerlaatste verkavelingen die er nog mogelijk zijn langs de N16 (Doornwijk) wel een verplichte geluidsberm. Dat had ook in de andere wijken (Grote Dweersstraat) moeten gebeuren.

In onze gemeente zijn momenteel drie sociale huisvestingsmaatschappijen actief. Woonanker Waasland (een fusie van de huisvestingsmaatschappij van Temse met die van Sint-Gillis-Waas) is daarbij de belangrijkste speler met meer dan 1000 sociale huurwoningen in Groot-Temse. Op termijn zal Woonanker Waasland ook het beheer van de woningen van de huisvestingsmaatschappijen uit Beveren-Waas (met sociale huurwoningen in Steendorp) en Hamme (met sociale huurwoningen in Elversele en Tielrode) op zich nemen. Temse heeft al een ruim aanbod aan sociale woningen, momenteel zitten we met meer dan 10% van de woningen in Groot-Temse boven het Vlaams gemiddelde. Bovendien werd het patrimonium aan sociale woningen de voorbije jaren grondig gerenoveerd op het vlak van sanitair en nutsleidingen... Dat betekent niet dat we op onze lauweren moeten blijven rusten. TESAMEN wijst er op dat vele honderden gezinnen soms tot 5 à 7 jaar moeten wachten alvorens ze een **aanbod voor een sociale woning** krijgen. Bovendien hebben de woningen zeker op de verdiepingen en onder dak nood aan een volgende renovatie-ronde. TESAMEN wil de komende legislatuur bekijken waar en hoe er extra sociale woningen kunnen komen - bij voorkeur middels **kleinschalige projecten** binnen reeds geplande bouwzones alsook middels inbreidingsprojecten in het centrum van de gemeente. Een goede ontsluiting met het openbaar vervoer en goed bereikbaarheid te voet en per fiets is essentieel bij deze planning.

Temse is zowat de laatste gemeente in het Waasland die nog geen woningen aanbiedt via een **sociaal verhuurkantoor** (SVK), waarbij het onderhoud, het beheer en de verhuur van

privé-huurwoningen aan mensen met een beperkt inkomen wordt geregeld. De eigenaars, vaak ouderen die onvoldoende middelen hebben om hun eigendom te renoveren, zijn daarmee geholpen en uiteraard biedt dit een extra aanbod aan betaalbare huurwoningen voor mensen die anders te lang op een sociale woning moeten wachten.

TESAMEN wil nagaan of **nieuwe vormen van samenwonen** ook in Temse niet beter gepromoot kunnen worden (kangoeroewoningen, co-housing...). Er moeten ook meer woningen voor **alleenstaanden** komen.. De gezinsvormen wijzigen in vergelijking met 50 jaar geleden. Er is meer nood aan kleine betaalbare woningen, met bijvoorbeeld een centrale tuin en/of ontmoetingsruimte... Temse kan hier echt de vernieuwer zijn en Woonanker moet hierin het voortouw nemen!

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN wonen

- In samenwerking met experts én bewoners werk maken van kwalitatieve en energiezuinige woningen in het centrum van de gemeenten.
- Meer inzetten op de kwalitatieve renovatie/vernieuwbouw van bestaande panden
- Voorzien in premies voor renovatie/reconstructie van architectonisch waardevolle gevelelementen en een aanmoedigingsprijs voor het meest opvallende renovatie/vernieuwbouwproject.
- Plannen en realiseren van 250 nieuwe sociale woningen.
- De huishuur voor serviceflats berekenen volgens het inkomen i.p.v. een forfaitair bedrag aan te rekenen, zoals nu reeds gebeurt bij het bepalen van de huishuur voor sociale woningen.
- Opstarten van (of deelname aan) sociaal verhuurkantoor met sociale huurwoningen op de privémarkt.
- Promoten van nieuwe woonprojecten zoals kangoeroewoningen, co-housing, meer betaalbare woningen voor alleenstaanden met gemeenschappelijke tuinen...
- Geluidschermen en -bermen tussen drukke gewestwegen en woonwijken.

TESAMEN werken

De gemeente Temse is ook een fijne gemeente om te werken. Uiteraard kan niet iedereen in de gemeente waar hij/zij woont werken. Een **goede mobiliteit** met een performant openbaar vervoer (treinen, bussen...) en veilige en goede fietspaden vormt de ruggengraat om wonen en werken leefbaar te houden, zodat mensen ook vlot in de regio of in de steden kunnen gaan werken.

Voor economie en tewerkstelling levert de gemeente Temse een eerder 'faciliterende' rol. Inzake ruimtelijke planning en ontsluiting is een en ander historisch gegroeid en soms ook problematisch ingepland. KMO- en industriezones TTS en De Zaat zijn zéker geslaagde voorbeelden op het vlak van jobcreatie: in Temse zijn op die manier de duizenden verloren Boelwerf-jobs gedeeltelijk terug gerecupereerd. Op vlak van **verkeersontsluiting** en de leefbaarheid voor de mensen die aan die ontsluitingswegen wonen, zijn er wél nogal wat problemen (cfr. de Hoogkamerstraat die stikt in het autoverkeer dat van en naar De Zaat gaat). Ook de bereikbaarheid met het openbaar vervoer en de fiets van de werkzones laat te wensen over (zie TESAMEN voor mobiliteit voor meer voorstellen ter zake) - met de bus een bedrijf in TTS bereiken is ondoenbaar en daar met de fiets tussen de vrachtwagens laveren is ook levensgevaarlijk.

In het nieuwe Gemeentelijke Ruimtelijk Structuurplan (dat er rond 2019 aankomt) moet zorgvuldig worden gekeken waar en hoe **KMO's en industrie** een plaats kunnen krijgen zonder dat de leefbaarheid voor de omwonenden in het gedrang komt. Organisaties als Inter-Waas en UNIZO stellen dat er te weinig KMO-zones zijn in het Waasland. Daarom duiken regelmatig voorstellen op om niet-ontsloten terreinen om te vormen tot KMO-zones. Een problematisch voorbeeld is de voormalige steenbakkerij in Steendorp. TESAMEN verzet zich met hand en tand tégen de realisatie van KMO's in die zone en wil nagaan waar er dan nog wel mogelijkheden zijn waar de ontsluiting makkelijker is (bv. dichterbij de E17) en de woonkernen niet onder druk komen. In Temse zijn ook nogal wat **leegstaande bedrijfsgebouwen** waar opnieuw tewerkstelling kan gerealiseerd worden. Er zijn ook activiteiten die niet per se richting een KMO-zone geduwd moeten worden (bv. ambachtelijke bedrijfjes, diensten, deeleconomie, ...).

Tewerkstelling kan trouwens ook op een minder traditionele manier gegenereerd worden. Een gemeente als Temse met enorm veel onderbenutte opportuniteiten op het vlak van **cultuur, sociale economie en (eco)toerisme**, moet meer inzetten om op dat vlak extra jobs te creëren of de initiatiefnemers te ondersteunen.

Temse is trouwens zélf een belangrijke werkgever (gemeentediensten waaronder groendienst, bibliotheek, sportdiensten... het OCMW waaronder de rust- en verzorgingstehuizen, de kunst-Academies (beeldende kunst, muziek...), het CVO... de personeelsleden van de politiezone Temse-Kruike. De **publieke dienstverlening** dient performant te zijn, wat betekent dat personeelsleden maximaal bijscholingen en opleidingen moeten kunnen volgen en ze ook voldoende promotiekansen moeten krijgen.

Sinds een paar jaren heeft de VDAB geen kantoor meer in Temse. **Werkzoekende mensen begeleiden** naar een (nieuwe) job is er daarmee niet eenvoudiger op geworden. De diensten werden in onze regio gecentraliseerd in Sint-Niklaas. Uiteraard kan er veel digitaal, maar voor mensen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt moet toch opnieuw een 'hand ons'-methode voorzien worden. Dat gaat dan om langdurig werklozen, oudere werkzoekenden, mensen met een migratieachtergrond, laaggeschoolden,... De gemeente Temse is groot genoeg en de uitdagingen zijn hier enorm, daarom vindt TESAMEN dat de VDAB (of de partners van de dienst) hier opnieuw duidelijk aanwezig moeten zijn. TESAMEN wil dat mensen hun vaardigheden worden versterkt, hun CV's moeten worden gescreend en dat ze meer concreet moeten worden geholpen om wervende CV's op te stellen. Werkzoekenden moeten daadwerkelijk worden begeleid naar sollicitaties.

Sommige mensen kunnen door omstandigheden (psychische of fysieke problemen) niet meer geactiveerd worden voor de arbeidsmarkt. Tot voor kort bestond het PWA-systeem waarbij mensen bovenop hun werkloosheidsvergoeding nog iets konden bijverdienen door pakweg bewaking te doen op tentoonstellingen, door gemachtigd verkeersopzichter te zijn aan de schoolpoorten, door kinderen op school en ouderen in rustoorden over de middag te helpen bij de maaltijden... dat systeem is afgevoerd en vervangen door 'wijkwerken'. Het zal voortaan niet meer lokaal maar regionaal (Inter-Waas) worden georganiseerd. TESAMEN wil dat er nog altijd een '**lokale cel**' **sociale tewerkstelling** blijft die het systeem van het nieuwe wijk-werken begeleidt en bijstuurt waar nodig via adviezen.

Vrijwilligerswerk, dat is ook werk. Mensen actief in de jeugdwerking, in de ouderenvereniging, sportclubs, het toneel,... we weten allemaal dat vrijwilligers het zout op de patatten zijn. Ze dienen daarom een goede verzekering -betaald door de gemeente- te krijgen en een goede omkadering. Een financiële tegemoetkoming in de verplaatsingskosten kan ook een middel zijn om mensen aan te moedigen tot

vrijwilligerswerk. Tegelijk moet er ook over gewaakt worden dat regulier gemeentepersoneel dat pakweg met pensioen gaat niet geleidelijk aan wordt vervangen door vrijwilligers. Ten slotte: soms worden de vrijwilligers eens gevierd in de gemeente. Dat moet meer gebeuren.

TESAMEN wil dat de ambtenaar bevoegd voor economie (zie luikje TESAMEN ondernemen) wordt versterkt door een **tewerkstellingsambtenaar** die initiatieven neemt op de beleidsdomeinen tewerkstelling, werkloosheid, vakantiewerk, bijklussen en vrijwilligerswerk en ter zake ook kan dienen als lokaal informatiepunt (in samenwerking met de werknemersorganisaties, de werkgeversverenigingen en organisaties als VDAB, RVA en de Verenigde Verenigingen).

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN werken

- Performanter fietspadennetwerk en openbaar vervoer om mensen makkelijker van en naar het werk te krijgen.
- Inplanting KMO-zones beter en overlegd inplannen (mèt makkelijke ontsluiting en leefbaar voor nabij wonenden).
- Meer bijscholingen/opleidingen voor het gemeentelijke personeel.
- Er moet opnieuw een werkwinkel komen in Temse en werkzoekenden moeten meer 'hands on' begeleid worden naar een (nieuwe) job (incl. screening CV's).
- Wijkwerken, vrijwilligerswerk, bijklussen, vakantiewerk... mensen moeten zich er goed en gewaardeerd bij voelen en vooral geïnformeerd (gemeente werft een tewerkstellingsambtgenaar aan).

TESAMEN ondernemen & winkelen

Door te kiezen voor **bedrijvige en levendige kernen** waar wonen, werken, winkelen en recreatie zoveel mogelijk gebundeld worden, kiest een gemeente meteen ook voor duurzaamheid en leefbaarheid. Ze dragen bij tot de **sociale cohesie**, met gunstige effecten op de veiligheid. Duurzaamheid kan ook gerealiseerd worden door lokaal aan te kopen en korte-ketenprojecten zoals restaurants die werken met lokale producten te promoten. Een goed draaiende en lokaal verankerde lokale economie, middenstand en horeca biedt

tewerkstellingskansen voor inwoners, inkomsten voor de gemeentekas en de levendigheid van dorp of stad.

Er moeten nu vooral **knopen doorgehakt** worden. Om de drie jaar worden er plannen opgesteld en uitgevoerd door dure studiebureaus. Er was er al eentje rond de winkelkern, er was al het RUP winkelkern en nu is er de aankondiging van het masterplan winkelkern. Het wordt stilaan pathetisch. Dat 'klassieke winkels' er van tussen gaan (niet in het minst omdat vele mensen online winkelen) en dat we fel moeten opboksen tegen mega-shoppingcenters zoals er vlakbij eentje ligt in Sint-Niklaas, is ook een realiteit waarmee we rekening moeten houden. Vooreerst moet er eens gekeken of onze **winkelstraat** (de Kouterstraat) nog wel aantrekt. Binnenkort hangt het er vol met veiligheidscamera's, maar of dat de investeringen van winkeliers en de winkelende mensen gaat terugbrengen is nog maar de vraag. De hele winkel-as moet om te beginnen minder verkeer slikken. Dat het al die jaren nog niet eens gelukt is om enkele richting te organiseren of bijvoorbeeld af en toe autovrij, zegt genoeg. Misschien is er nood aan meer niche-zaken zoals voedingsspecialiteiten, popup-winkels voor starters... dat wat betreft het aanbod. Maar de **inrichting van de straat** laat ook te wensen over. De Kouterstraat is niet gebaat met wat seizoensgebonden vaandels boven de aanschuivende auto's. De straat autoluw maken, mooie bestrating van gevel tot gevel, zithoekjes, groen, plaats voor de fietsen, terrasjes... het ene nieuwe publiek lokt het andere. En wat met ons mooi bouwkundig erfgoed in heel de gemeente, vooral in het centrum kunnen er premies komen om panden te verfraaien en daarna kan er een verlichtingsplan voor opgezet worden.

Er zit te weinig creativiteit en teveel defaitisme in de hoofden van de leden van het gemeentebestuur. Het meest droevige was de mededeling onlangs van de schepen van ruimtelijke ordening die in het kader van het masterplan winkelkern liet weten dat er bloembakken gaan komen in de Kouterstraat. Of dat echt een stormloop op de winkels gaat inzetten is nog maar de vraag. TESAMEN wil écht gaan samenzitten om te komen tot een nieuw gedragen **winkel-Marshallplan** voor Temse. Geen papieren plan maar een gedragen plan opgesteld met 'de middenstand', met 'de mensen die winkelen', met studenten en leerkrachten van de academie, met de senioren en de jongeren. Een professioneel bureau heeft TESAMEN daar niet voor nodig, we kunnen verder met de tientallen onuitgevoerde winkelkernstudies.

Het gemeentebestuur kan **ondernemerschap en de lokale middenstand steunen** op verschillende manieren:

- Door de **administratieve overlast** te beperken.
- Door aandacht te hebben voor **evenementen, toerisme en horeca**. Een gemeente waar iets te beleven valt, verhoogt haar aantrekkelijkheid voor jongeren, vermijdt een braindrain naar de grotere steden en vermijdt eveneens een ‘koopvlucht’ naar de winkelcentra in de regio (Bornem, shoppingcentrum Sint-Niklaas, Warande Beveren...). Door zorg te dragen voor het openbaar domein, inbegrepen de netheid van zowel de gemeentekernen, de winkelstraten als de bedrijventerreinen. Ook kan er gekeken worden naar ‘nieuwe plekken’ om ondernemen, horeca, handel in onder te brengen. De te herbestemmen kerkgebouwen zijn hier een te onderzoeken opportuniteit. Een ander idee is een maandelijkse markt te organiseren in een deel van het centrum (vb. aan de Markt, Wilfordkaai, as Kouterstraat-Schoolstraat,...) voor handelaars, ontwerpers, kunstenaars enz...
- Door een sterk beleid inzake **kinderopvang** kan er voldoende (financiële) ondersteuning worden voorzien voor sociale ondernemers in de kinderopvang, en starters in het bijzonder. Alsook door samenwerking te activeren tussen lokale bedrijven/KMO's met de kinderopvang. We moeten verder inzetten op het lokale Huis van het Kind als belangrijke verbindende sector.
- Door bij initiatieven zoals gezamenlijke aankopen, repair-café's en korte keten-initiatieven te bekijken hoe de bestaande **lokale economische spelers betrokken** kunnen worden.
- Door oog te hebben voor de specifieke noden van **ondernemers in moeilijkheden** (sociaal onderzoek in functie van het tijdelijk recht op leefloon, artikel 60, tijdelijke opvang in noodwoningen, doorverwijzing naar gespecialiseerde diensten).
- Door een **proactieve, oplossingsgerichte hands-on mentaliteit** waarmee men kort op de bal speelt en het doel belangrijker is dan de letter van het reglement.
- Door **een faire en stabiele fiscaliteit** waardoor men waar voor zijn geld krijgt. (zie ook bij TESAMEN voor een eerlijke fiscaliteit)
- Door **onderwijs en economie met elkaar te verbinden** via demonstratie-evenementen of het ondersteunen van bedrijfsbezoeken.

- Door goede regelingen, zoals een **helder traject** voor de behandeling van vragen. De nieuwe wet overheidsopdrachten biedt kansen om de administratieve rompslomp te verminderen.
- Door een **aankooppolitiek** die stabiel is in de tijd, en ook lokale spelers aan bod laat komen (liever een fotograaf dan een fotohokje).
- Een rol opnemen in de **strijd tegen sociale dumping**. Bij een positieve actie zoals Talentenwerf in de bouwsector slaagt men er bijvoorbeeld samen in om werkzoekenden op te leiden tot valabele arbeidskrachten in de bouw.
- Een **ruimtelijke planning** met concentratie van de nog resterende winkels in een paar centrumstraten die dan meteen maximaal autoluw gemaakt worden tijdens de openingsuren van die winkels.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN ondernemen en winkelen

- Ondernemers en winkeliers stimuleren om naar het centrum te komen en een nieuwe invulling te geven aan leegstaande panden.
 - Heraanleg van het kernwinkelgebied in samenspraak met de bewoners en de winkeliers en in samenhang met de lopende of toekomstige ruimtelijke projecten zoals: de ISA-site, de OCMW-campus en de AZ-Nikolaas-polikliniek (parkeervoorziening , groen, brede fiets- en voetpaden en bereikbaarheid van de verkeersluwe winkelstraten).
 - Openbare aanbestedingen duidelijker aankondigen bij de ondernemers.
 - De voltijdse ambtenaar lokale economie duidelijk ten dienste stellen van de promotie van de lokale ondernemers, winkeliers, horeca-uitbaters.... Er zijn zeer mooie handleidingen en realistische taakomschrijvingen terug te vinden op de website van de vvsg.
 - Een oplossing bieden voor de ondernemers die niet gedomicilieerd zijn in Temse maar wel hun bedrijf in Temse hebben en die geen gebruik kunnen maken van het containerpark.
 - Een degelijk e-loket kan zorgen voor de vereenvoudiging van de administratie.
 - Gemeente-website een update geven of een nieuwsbrief voor ondernemers).
- Duidelijke communicatie voorzien op gebied van:
- mobiliteit (wegenwerken, omleidingen, sluipverkeer, zwaar vrachtverkeer ed.);

- duurzaamheid/klimaat/ruimtelijke ordening (wat kan, mag en wat is er gesubsidieerd door de gemeente en voor wie?).

TESAMEN voor eerlijke en transparante belastingen

Belastingen zijn gerechtvaardigd als ze eerlijk en billijk zijn en **naar draagkracht van eenieder**. Ze dienen om allerlei zaken te financieren, waar iedereen beter van wordt en die als individu bijna niet te dragen zouden zijn. Ons kwalitatief onderwijs bijvoorbeeld, het aanleggen en onderhouden van wegen, onze gezondheidszorgen...

Ook de gemeente Temse kan dankzij belastingen heel wat verwezenlijken: sportinfrastructuur, de bibliotheek, het groenonderhoud, gemeentelijke wegen, voetpaden, fietspaden, cultuur,... Met TESAMEN vinden wij dat het gemeentebestuur heel goed moet uitleggen waarom er gemeentelijke belastingen zijn en als die worden verhoogd, wat daar dan tegenover staat.

Het huidig bestuur beloofde in 2012/2013 om de belastingen te doen dalen. De **personenbelastingen** bleven echter hetzelfde en de opcentiemen gingen in 2013 van 1125 naar 1500 voor de hele bestuursperiode.

Opcentiemen zijn heffingen die gemeenten (én provincies) heffen **op de onroerende voorheffing**, een belasting die bij ons door het Vlaams Gewest geheven wordt op onroerende eigendommen (eigen woonst, bedrijfspanden enz...). In Temse is die dus bij het begin van deze legislatuur verhoogd met liefst 33%. Dat tikt zwaar aan. Mensen met een eigen woonst moesten vanaf dan jaarlijks 100 tot 400 euro meer ophoesten. Wat kregen de mensen daarvoor in de plaats?

TESAMEN wil dat er zorgvuldig wordt uitgelegd wat er gedaan wordt met de gemeentelijke belastingen en wil bekijken hoe die belastingen onder controle kunnen komen en of ze ook '**moduleerbaar**' zijn, zodat mensen die pakweg in een verloederde buurt een woning aanpakken minder opcentiemen moeten betalen, en mensen in een precaire situatie (zoals alleenstaanden) andere tarieven kunnen krijgen. **Alleenstaanden** zijn namelijk vaak fiscaal benadeeld en veel van hun vaste kosten zijn even hoog als die van gezinnen met meerverdieners. Maar ook daar moet nuance mogelijk zijn.

Alleenstaanden en **gezinnen die het met één inkomen** moeten stellen, dreigen in de financiële problemen te komen wat niet alleen stress inhoudt maar er ook voor zorgt dat velen terechtkomen in armoede.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor eerlijke en transparante belastingen

- TESAMEN wil dat er zorgvuldig wordt uitgelegd wat er gedaan wordt met de gemeentelijke belastingen en dat er een studie uitgevoerd wordt naar de mogelijkheid van belastingen die rekening houden met eenieders draagkracht (bv alleenstaanden), minstens al op gemeentelijk niveau.
- Pestbelastingen die het ondernemerschap ontmoedigen, moeten herbekeken worden. Voorbeelden zijn belastingen op drijfkracht (motoren), verspreiding van reclamedrukwerk, overdreven dossierkosten om vergunningen te krijgen, belastingen op het openblijven na het sluitingsuur, belasting op dranksluiterijen, belastingen op zonnepanelen als bedrijfsoppervlakte, taksen voor aanplakborden
- De polderbelasting afschaffen.
- De drastische verhoging van de gemeentelijke heffing (van 1.125 naar 1.500 opercentiemen) op het kadastraal inkomen die de meerderheid in 2013 ingevoerd heeft (is met maar liefst 33% gestegen), moet herbekeken worden.

TESAMEN den bos in en de dijk over

Elversele, Tielrode, Temse en Steendorp en de gemeenten aan de overzijde van het water hebben één grote gezamenlijke **belangrijke troef: water en natuur**. Vertaald naar de rivieren de Schelde en de Durme, de dijken daarlangs en de polders (Oost-Sive, Groot- en Klein Broek), de Wase cuesta-hellingen, het Scheldepark, de Durmetuin en het provinciaal domein Roomacker (beiden in Tielrode), het Gelaagpark, het Fort van Steendorp, het Kijkverdriet, de Roomkouter (allemaal in Steendorp), vele voormalige kleiputten (Waesmeer, Tielrode, Steendorp), het bolle akkergebied tussen de Schelde- en Durmevallei en Sint-Niklaas.... dat heeft allemaal zoveel potentieel, maar wordt nog te weinig naar waarde geschat. Integendeel, onder andere de ontpoldering langs de Durme in Elversele en Tielrode maakt de mooie **dijken langs de Durme** binnen een paar jaren definitief ontoegankelijk voor fietsers en voetgangers. Onaanvaardbaar voor TESAMEN.

Hier moet een mouw (lees: fietsbruggen over de toekomstige bressen) aan gepast worden. Het is nog niet te laat om dit alsnog te realiseren.

En waarom niet nadenken over het verlengen van het jaagpad vanaf de voormalige Boelwerf tot op de Wilfordkaai (Kleine Kaai) achter de Molens van Temse? Dat is een zichtbare ‘missing link’. Een vindingrijke ingenieur kan dit beslist zo tekenen dat het een juweeltje wordt om naar te kijken en om op te vertoeven. Allicht valt dit te onderhandelen met de Vlaamse Waterweg. Na een ontdubbelde Scheldebrug ook een ruime **fiets- en wandelbrug**? Meteen wordt de gevaarlijke ‘hoekige haak’ die het fietspad maakt via de Markt van Temse weggenomen. Te veel recreatieve fietsers moeten zich nu tussen het drukke autoverkeer mengen.

Ook de **Durmetuin** in Tielrode moet duurzaam verankerd worden tot publiek toegankelijk park. Ruimtelijk is dat al vastgelegd, maar door het einde van de concessie moet gekeken worden wie eigenaar wordt en het gebied zal onderhouden en ontsluiten (mogelijke pistes: gemeente, provincie, gewest, Natuurpunt, een privé-eigenaar met een hart voor bomen..., of een combinatie van die actoren). TESAMEN zal met argus-ogen dit dossier nauwgezet volgen en gaat ondubbelzinnig voor de duurzame oplossing met behoud van de bomentuin, toegankelijk voor het publiek.

TESAMEN vindt dat onder andere in Steendorp het hele gebied tussen het fort, het centrum van de deelgemeente en de Schelde kan worden uitgebreid door **de voormalige steenbakkerij te herbestemmen tot een extra natuurrecreatiegebied** zodat al de aanpalende zones ‘aan elkaar’ kunnen groeien. Net als het Gelaagpark, het Fort en de Roomkouter kan een gedeeld beheer zorgen voor de ontwikkeling en de ontsluiting van het gebied. Toekomstige gewestelijke plannen voor de Oost-Sive-polder moeten ook van nabij opgevolgd, waarbij de dijken toegankelijk moeten blijven en we niet naar situaties gaan zoals de ontoegankelijke ontpoldering in Elversele en Tielrode.

De **oneerlijke polderbelasting** in Tielrode en Elversele moet afgevoerd worden net zoals die al lang niet meer bestaat voor de Oost-Sive-polder. Het lijkt logisch dat de gedateerde polderbesturen worden afgevoerd en dat het polderbeheer onder de vleugels van de provincie Oost-Vlaanderen komt. Dat bestuur staat nu al in voor de meeste niet-bevaarbare waterlopen in onze gemeente en de mensen betalen dat bestuur al via de provinciale belastingen. De gronden daartussen mee in beheer nemen, moet kunnen.

Het **Scheldepark** moet na de heropening van het VITA-zwembad grondig worden aangepakt, waarbij dat park terug een centrale rol krijgt in de recreatie, het toerisme en de educatie, zoals het vroeger was. Uiteraard met een hedendaagse invulling van wat een park vandaag is - en niet de steriele gazons van vroeger met de onderhoudsonvriendelijke bloemenperkjes.

TESAMEN wil kijken hoe een veelheid aan versnipperde parken en parkjes, bossen en bosjes, poelen, ruige weiden, amfiënpoeien **met elkaar verbonden** worden... tot zelfs in de kern van de gemeente, zodat de natuur en het groen niet enkel als decoratie 'aan de rand' bestaat, maar ook als een verbindend levendig element doorheen de gemeente slingert en de natuur tot aan de voordeuren brengt. Allicht kan ook de publieke openstelling van semi-private tuinen daar een rol in spelen. Zo kunnen en moeten de restructies tussen (al dan niet gestapelde) woningen genietbaar zijn voor iedereen. Planologisch moet het mogelijk zijn om in het centrum, als er een verkrotte of vervallen woning verdwijnt, daar ook eens creatief te kijken of er geen speelplaats of een groene 'doorsteek' kan komen naar een achtergelegen parkje in plaats van de boel 'dicht te betonneren' met een krap appartementsblok.

Speelplekken, moestuintjes, bloemenweiden, wandelpaden... die moesten er ook komen aan **de vijvers van de voormalige Boelwerf**, als link tussen Cauwerburg en De Zaat. We kijken TESAMEN uit naar initiatieven ter zake. Maar waarom ook niet de omheinde gazons tussen de hoge appartementen aan de waterkant anders inrichten? In bepaalde wijken ontbreekt nog een **publiek toegankelijk park of groenzone**: op de Velle bijvoorbeeld, of in een aantal centrumstraten zoals de buurt van de Volksplaats. Rond voetbalterreinen, ouderenvoorzieningen of scholen kunnen ook groenzones aangelegd die dan meteen toegankelijk gemaakt kunnen worden voor de omwonenden.

Het unieke netwerk aan kerkwegeltjes, buurtwegeltjes, trage wegen ... dat Groot-Temse kent moet maximaal benut worden voor fietsers en voetgangers die hiermee een veilig en mooi alternatief krijgen om van A naar B te gaan. Op een aantal plaatsen (o.a. Elversele) moet in een overleg tussen gemeente en de eigenaars blijvend gewerkt worden om die wegeltjes te heropenen of open te houden.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN den bos in en de dijk over

- Water en natuur maximaal uitspelen als grootste troef van Temse.
- Dijken langs rivieren toegankelijk houden, bij ontpoldering fietsbruggen voorzien.
- Fietsbrug van De Zaat naar de 'kleine kaai'.
- Een oplossing zoeken voor de Durmetuin Tielrode (nieuwe eigenaar - duurzame openstelling bomentuin).
- Polderbelastingen in Elversele en Tielrode afschaffen - alle polders moeten onder het beheer van de provincie komen.
- Het Scheldepark opwaarderen tot echt natuurrijk ingericht park en tegelijk ook voldoende toegankelijk maken zodat de recreatieve functie beter uit de verf komt.
- Groen en natuur 'tot in centrum' van gemeente trekken, groene linten, paden, 'ontpitting' centrumstraten (woning die vrijkomt moet niet meteen een appartementen-stapel worden, kan ook groen) - ook 'missing green links' realiseren (bv. Velle).
- Het trage wegenbeleid verder optimaliseren.

TESAMEN voor kleiputten, geen afvalputten

In heel Groot-Temse zitten in de ondergrond kleilagen die al eeuwenlang ontgonnen werden. Vooral op de cuesta-hellingen in Tielrode en Steendorp ontstond daarom in de 19de eeuw een bloeiende lokale **steenbakkerij-industrie** waarvoor kleigroeven werden uitgegraven. Van zodra die kleiputten 'uitgeput' geraakten, werden ze veelal overgelaten aan de natuur. Daardoor ontstonden prachtige natuurgebieden (cfr. de vijvers op de Roomacker in Tielrode en het Gelaagpark in Steendorp) of recreatieve vijvers als het Waesmeer op de grens van Tielrode en Temse.

Al van zodra de klei-ontginning stopte liggen er **zand- en afvalbedrijven op de loer** om die putten –vaak onder het mom om er een natuurrijke nabestemming aan te geven- te vullen met allerlei gecontamineerd slib of afgegraven zand van bouwwerven. Nabestemming als industrie kan trouwens niet (zonder een RUP-wijziging want in het gemeentelijke ruimtelijk structuurplan is voorzien dat klei-industrie uitdovend is omdat de ontsluiting

problematisch is). Maar toch... de voorbije gemeentebesturen waren niet altijd eenduidig in hun ruimtelijke keuzes.

Gelukkig hebben wij in onze gemeente waakzame burgers en actieve **burgerinitiatieven** als Steendorp Leefruimte, Ons Streven, de bewoners van het Waesmeer en het Roomacker-comité die elke bouw- en milieuvergunningsaanvraag nauwgezet opvolgen.

Zo kon o.a. **in Steendorp** worden vermeden dat de voormalige kleigroeve van de Swenden-steenbakkerij werd opgevuld met vervuild Scheldeslib. Uiteindelijk kwam er door acties van zowat de hele Steendorpse bevolking een nabestemming met opvulling door propere grond uit een uitgegraven Doeldok waardoor de hele oude kleiput omgevormd werd tot het gewestelijk (en gedeeltelijk gemeentelijk) natuurgebied Roomkouter waar ook een Natuurhuis kwam. Het ligt prachtig tussen de Scheldepolders, het Gelaagpark, het Fort van Steendorp en de dorpskom van Steendorp. Geslaagd!

Hetzelfde was jaren eerder al gebeurd met de drie kleiputten in **Tielrode** gelegen op het provinciaal domein Roomacker. Het is een ware attractie voor omwonenden, scholen en zondagse recreanten die op Roomacker komen ontspannen.

Het **Waesmeer** is een mooi voorbeeld van hoe eigenaars met geld altijd opnieuw beginnen over aanvoeren van zand om die putten te vullen of 'na te bestemmen' zodat er 'mooie wandelpaden en vogeleilanden' komen. Nonsens. Voor de Waesmeer-bewoners moet er in of rond de vijver al lang geen zand meer zijn. Onderhoud daarentegen is wel noodzakelijk. Maar daar zijn de eigenaars niet in geïnteresseerd.

Het dossier van het Waesmeer is nu lopende en zal door de provincie behandeld worden. TESAMEN rekent er op dat de provincie de omgevingsvergunning (zoals een gecombineerde bouw- en milieuvergunning tegenwoordig noemt) geweigerd wordt en TESAMEN wil ook dat de gemeente Temse in de toekomst **kritischer adviezen** verstrekt dan hetgeen nu werd meegestuurd (voorwaardelijk gunstig moest eigenlijk zijn voorwaardelijk ongunstig).

In Temse zijn er in de nabije toekomst **nog 'kleiput-dossiers' op komst**: de Blauwhof-kleiputten in Steendorp of de viertal kleiputten van de voormalige steenbakkerij in de

Hofstraat in Tielrode. Voor TESAMEN mag heel die puttenzone bij het provinciaal domein gevoegd worden.

Probleem met al die voormalige kleiputten is dat de Vlarew-wetgeving voorziet dat ze moeten worden 'opgevuld'. Voor TESAMEN en vele natuurverenigingen mag dat gerust gewoon met water zijn, zodat fauna en flora daar op natuurlijke wijze tot stand kunnen komen. De gemeente Temse moet daarom een '**masterplan kleiputten**' uitwerken zodat eigenaars en afvalbaronnen weten dat ze met rotzooi-opvulling elders moeten zijn. De onredelijke mobiliteitsproblemen alleen al om duizenden en duizenden vrachtwagens op en neer te laten rijden om die putten op te vullen, dat is niet meer aanvaardbaar voor de vele omwonenden.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor kleiputten, geen afvalputten

- Een masterplan voor de kleiputten uitwerken.
- De voormalige steenbakkerij Steendorp uitbouwen als 'missing link' in lappendeken aan natuurgebieden/fort/polders/rivierkant/Gelaagpark/Roomkouter en omvormen tot openbaar park/natuurgebied met recreatieve functie (bv. finse piste, fietsellingen,...).

TESAMEN voor een energietransitie

De gemeente Temse is een beetje 'achter' op het vlak van de **promotie van duurzame energie**. Er zijn nauwelijks ondersteunende gemeentelijke premies voor o.a. groendaken en als er aanvragen komen voor windmolenprojecten, dan wordt er nog te weigerachtig en argwanend naar gekeken. Te weinig gemeentelijke gebouwen (zowat geen) hebben zonnepanelen op het dak. Voor TESAMEN mag dat allemaal wat ambitieuzer. We moeten om te beginnen nagaan hoeveel de gemeente jaarlijks zélf uitgeeft aan energie en hoe dat minder en duurzamer kan. Meteen het tweede jaar na installatie van eigen zonnepanelen kan de winst al geherinvesteerd worden in nieuwe groene stroom of premies voor de inwoners.

Door bovengemeentelijk samen te werken in het kader van **Waasland Klimaatland** begint de aandacht voor duurzame energie wél te groeien. Temse heeft het burgemeestersconvenant mee ondertekend, wat een goede zaak is. Binnenkort zullen aan de op-/afrit Steendorp/Haasdonk de eerste drie windmolens worden opgericht. De Vlaamse overheid heeft de voorwaarden versoepeld. TESAMEN vindt dit prima. Toch dient er steeds over gewaakt te worden dat de omwonenden er minimaal last van hebben (lichtverlies/lawaai). Onze verslaving aan fossiele brandstoffen moet echter drastisch afgebouwd, want onze planeet kan het niet meer af. Ook kernenergie is een gedateerde energiebron en het is vooral een onbetrouwbare bron van energie die ook gevaarlijk is. We moeten lokaal beginnen met alternatieve energiebronnen en het voorbeeld geven om hernieuwbare energie te lanceren. Daarbij wil TESAMEN dat **duurzame energie niet enkel voor de 'happy few'** is, ook mensen met een beperkt inkomen moeten daar toegang toe hebben.

De gemeente Temse kan in de schoot van de milieudienst een cel energie oprichten, waarbij in de eerste plaats gewerkt wordt aan het installeren van **zonnepanelen** op gemeentelijke gebouwen met een groot dakoppervlak en een verhuursysteem van daken opzetten zoals reeds in andere gemeenten gebeurt. Bewoners van Temse, die schaduwrijke daken of onvoldoende investeringsmiddelen hebben en die dat wensen, zouden via een coöperatief systeem kunnen participeren in de zonne-energieproductie (en daar eveneens via coöperatieve aandelen winsten uit kunnen halen). Gelijkaardige systemen kunnen worden opgezet rond **windenergie en warmtekrachtkoppelingen**.

Een belangrijk luik in het tegengaan van energieverstopping is uiteraard goede isolatie van woningen en gewoon minder energie verbruiken. TESAMEN rekent op de voortgang van de energietechnologie en een gemeentebestuur dat alle informatie voor de burgers bundelt. Andere mogelijke maatregelen zijn het organiseren van groepsaankopen en subsidies voor groendaken.

Er moet ook voldoende aandacht zijn voor energietransitie bij **gemeentelijke aankopen**, zoals bijvoorbeeld het geleidelijk overschakelen naar voertuigen met duurzame aandrijving bij de vervanging van het wagenpark. Burgers die een elektrische auto aanschaffen moeten ook voldoende mogelijkheden hebben om deze op te laden. En op centrale fietsenstallingen zoals aan het nieuwe zwembad of het treinstation moeten ook **laadpalen** voor elektrische fietsen komen.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor een energietransitie

- Maximaal inzetten op wind- en zonne-energie en warmtekrachtkoppeling-installaties
- Ook mensen met een bescheiden inkomen moeten toegang hebben tot productie en afname van hernieuwbare, duurzame energie
- Laadpalen voor elektrische auto's en fietsen voorzien op openbare plaatsen
- De gemeente moet meer ambitie tonen en minstens het goede voorbeeld geven: op alle grote daken van gemeentelijke gebouwen moeten zonnepanelen komen - daarbij moeten bewoners de kans krijgen om te participeren via coöperatieven en moet de energiewinst meteen het jaar na de investering meteen al opnieuw gepompt worden in nieuwe groene stroom en premies voor de bewoners - ook op de daken van industriële complexen en schoolgebouwen is nog ruimte voor zonnepanelen, de gemeente moet deze initiatieven aanmoedigen
- Duurzame energie betekent ook meer gemeentelijk vervoer met duurzame aandrijving
- Isolatie van woningen: de gemeente kan de burgers wegwijs helpen in waar welke premies te verkrijgen zijn en welke firma's wat doen

TESAMEN de ruimtelijke wanorde terug op orde stellen

Op het vlak van ruimtelijke ordening staan we voor een periode van grote veranderingen, een andere manier ook om via het lokaal beleid te komen tot meer gedragen plannen via een doorgedreven vorm van participatie en inspraak. Meteen bij aanvang van de legislatuur moet een serieus tandje bijgestoken worden om de **actualisatie van het Gemeentelijke Ruimtelijk StructuurPlan (GRSP)** tot een goed einde te brengen.

Dat betekent dat niet gerealiseerde plannen uit 'liggende' Ruimtelijke Uitvoeringsplannen even 'on hold' gaan totdat de gegevens voor de objectieve onderbouw van dat GRSP up to date zijn. Dat geldt bijvoorbeeld uit recente woonbehoeftestudies - er is vanuit de lokale bevolking helemaal **geen vraag meer om extra woongebieden aan te snijden**. We moeten terug even afstand nemen zodat we een klare kijk krijgen over wat wij nog willen (en kunnen) behouden aan open ruimte, landbouwgebied, KMO- en industriegebied,

woongebied,... De aangekondigde nieuwe regelgeving inzake de **betonstop**, de besparingen bij het openbaar vervoer en de peperdure aanleg van nutsleidingen zullen ons sowieso verplichten om ons 'denkpatroon uit de jaren '60/'70 van de vorige eeuw te herzien.

TESAMEN wil in het 'bindende gedeelte' van het nieuwe gemeentelijke ruimtelijke structuurplan de **RUP's herbekijken** die woongebieden en woonuitbreidingsgebieden en KMO-zones handhaven in zones welke conform de nieuwe visie van onder andere de Vlaamse Regering niet langer thuishoren in te slecht ontsloten gebieden. Zo mag er voor TESAMEN geen verkaveling komen op de Roomacker-site in Tielrode en hoort een KMO-annex-woonzone ook niet thuis op de voormalige steenbakkerij in Steendorp. Ook slecht ontsloten -wegens problematische verkeersafwikkeling- woonzones moeten een andere invulling krijgen (zoals het deel-RUP Cauwerburg uit het Provinciaal Ruimtelijk Structuurplan tussen het Waesmeer en de Rozenwijk).

De mogelijke komst van een **nieuwe verkaveling naast domein De Roomacker** veroorzaakte al heel wat deining **in Tielrode**. Dit dossier is een typevoorbeeld van hoe er nog altijd op een ouderwetse manier aan ruimtelijke planning wordt gedaan in Temse. De nieuwe verkaveling op Roomacker werd 'getekend' in de jaren '70/'80 van de vorige eeuw, toen elk stukje grond op de buiten nog in het vizier van projectontwikkelaars kwam. Dat daar gebouwd mocht/moest worden, werd 10 jaar geleden nog eens verankerd in een RUP (Ruimtelijk Uitvoeringsplan) voor Tielrode. Op dat moment waren er al bezwaren inzake afwatering, problematische verkeersafwikkeling... maar vooral: de zone die al die jaren als landbouwgrond werd gebruikt ligt op een van de mooiste cuesta-hellingen van onze gemeente, met zicht op het bucolische landschap aan de monding van de Durme in de Schelde. Bij mooi weer kan je er zelfs in de verte het Atomium in Brussel zien glinsteren. Toch werd alles bestendigd via dat RUP dat onder andere positief werd geadviseerd door een GeCoRo die eenzijdig samengesteld is met mensen die graag verkavelen en gestemd door een meerderheid binnen de gemeenteraad die maar een keer om de 6 jaar verantwoording denkt te moeten afleggen aan de mensen.

Hoe het nu verder moet? Gezien de vergevorderde juridische staat om daar te mogen bouwen enerzijds, de 'lange tanden' bij het zetelende college om vlak voor de gemeenteraadsverkiezingen een verkavelingsvergunning te verstrekken (men heeft een recente aanvraag geweigerd) en het zeer beperkte draagvlak bij de bevolking van Tielrode en organisaties als het Roomacker-burgerinitiatief en Ons Streven, is er gestart met een bemiddelaar die de partijen dichter bij elkaar moet brengen. TESAMEN vrees dat dit tijd

winnen is tot er een nieuwe verkavelingsaanvraag kan worden neergelegd. Overwegende dat de eigen principes in het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (het vrijwaren van de cuesta-hellingen) worden geschonden door voort te gaan met die verkaveling, overwegende dat ook de gewestelijke overheid (de Vlaamse) een koerswending heeft ingezet met de befaamde betonstop, overwegende dat er volgend jaar een actualisatie komt van het gemeentelijk ruimtelijk structuurplan (begeleid trouwens door de Vlaamse Bouwmeester die een 'scan' zal uitvoeren voor de gemeente), vindt TESAMEN dat **meteen dient gestart te worden met een RUP-wijziging** waarbij de bestemming van de gronden dient gewijzigd van woongebied naar zone voor natuur en recreatie. Er zijn bestaande juridische nota's en decretale beslissingen om te zien wie er dient gecompenseerd voor wat via planschaderegelingen en ruilverkavelingen. Er zijn voldoende overheden (Natuur en Bos, de Provincie...) die zeker mee willen denken om die wijziging tot een goed einde te brengen en de steun van heel Tielrode is er al. Participatie weet u wel.

Het (héle) **centrum van de gemeente** (winkelkern, Wilfordkaai, de 'oude' wijken met rijwoningen aan de centrumstraten, de ISA-site, de OCMW-campus/ziekenhuis...) moet centraal komen te staan in de aandacht van de komende jaren. Dit plan mag niet het zoveelste in de rij worden en moet ingebed zijn in een totaalvisie die de actualisatie van het GRSP biedt. Het is logisch dat ook alle andere belangrijke plannen (zoals pakweg het mobiliteitsplan en het beleid inzake wonen, werken/economie, winkelen, jeugd, cultuur...) hiermee sporen.

Geslaagd kun je de **nieuwe Wilfordkaai** bezwaarlijk noemen. Er is de straat (eigendom van de gemeente) die nog moet aangepakt worden en er is het geprivatiseerde gedeelte (de rivierkant) die een halfbakken herinrichting onderging. Dat privé-gedeelte (dat voor decennia in concessie werd gegeven door de Vlaamse Waterweg) omvat twee zones waar een private betaalparking ligt (een pak duurder dan in de omliggende straten), twee horeca-paviljoenen (waardoor een deel van de buurtbewoners het zicht op de rivier verloor), een aantal saaie gazons en een 'esplanade' met oprittegels langsheen het water. Het hele project dient de belangen van enkelen en de omwonenden hadden 0,0% inspraak. Anno 2018 kan het trouwens voor TESAMEN niet meer dat dit soort projecten helemaal boven de hoofden van de mensen wordt beslist. De gedeeltelijke invoering van eenrichtingsstraten van een paar weken geleden werd bijvoorbeeld op een paar dagen gerealiseerd, en de mensen konden het lezen in een flyer, op een moment dat de verf van de nieuwe parkeervakken nog nat was.

Het **gemeentelijke gedeelte** (de straat tegen de huisgevels) moet voor TESAMEN opnieuw aangelegd worden waarbij de focus meer op de ‘pleinsfeer’ komt te liggen. Het in concessie gegeven gedeelte aan de rivierkant moet daarin ‘overvloeien’ waarbij maximaal uniformiteit in straatinrichting dient worden nagestreefd. Bewoners, terrasgangers en recreanten die te voet of met de fiets komen moeten centraal komen in het hele nieuwe totaalproject. De auto kan dan gezien worden als een ‘gast’ die zijn bestemming zoekt: de (gemeenschappelijke of particuliere) parkings en garages.

Idealiter voor TESAMEN zou zijn dat het beheer van de **Wilfordkaai terug (volledig) in gemeentelijke handen** komt, dan kan er ook opnieuw in overleg met de omwonenden gewerkt worden. Zo nodig moet de **concessie** maar opnieuw onderhandeld worden. De slagbomen mogen dan uitgebroken en de parkeerzones kunnen in het gemeentelijke parkeersysteem komen, waarbij afstemming van de tarieven, zones voor gratis parkeren, bewonerskaarten... bestudeerd en ingevoerd kunnen worden.

De belangrijkste **troeven** van de hele Wilfordkaai, worden momenteel ook **nog veel te weinig uitgespeeld**: dat gaat dan om de Schelde zélf, het waardevolle bouwkundig erfgoed (interbellum-panden), het toerisme en de ontspanning. Waar zijn de speelplekken, de paadjes in het gras, zithoeken, fietsenstalling met laadpalen voor elektrische fietsen? En de Wilfordkaai kan helemaal op punt komen als de Waterbus vanuit Antwerpen wordt doorgetrokken tot in Temse. TESAMEN wil ook bekijken hoe er vanop het dijkpad op De Zaat een fiets- en wandelbrug wordt getrokken langsheen de Bloemmolens tot op de kaai (zie ook TESAMEN den bos in en den dijk over). Dan zal er een interessante wandel-esplanade ontstaan die het nieuw gedeelte op de voormalige Boelwerf met de Boelwerfkraan en de horecazaken aldaar zal linken aan het oudste gedeelte van Temse: het Klein Kaaïke. Wij zijn er zeker van dat de Wilfordkaai dan écht het bruisende hart van de gemeente kan worden.

Met de hulp van een **gemeentelijke participatie-ambtenaar** zullen we alle stappen bij grootschalige planologische processen, bij grootschalige appartementencomplexen en grote verkavelingen uitleggen (of laten uitleggen door experts) zodat alle omwonenden de impact daarvan goed op voorhand kunnen inschatten en zodat eigenaars **meer gedragen en onderhandelde projecten** kunnen opstarten. We zullen maximaal werken met masterplannen alvorens alles vast te leggen via RUP's, verkavelingsvergunningen en andere herinrichtingsplannen.

De focus op bouwprojecten en de overdreven aandacht voor de belangen van bouwpromotoren moet worden gekeerd door ook de bevolking meer te betrekken en door de **samenstelling van de GeCoRo** (de adviserende gemeentelijke commissie ruimtelijke ordening) uit te breiden met meer natuurverenigingen, de Fietsersbond, verenigingen en specialisten die kaas gegeten hebben van bouwkundig erfgoed en vertegenwoordigers van actiecomités en burgerinitiatieven, zodat ook hun belangen duidelijker kunnen doorwegen bij de bespreking van de ruimtelijke dossiers.

Dat betekent helemaal niet dat wij met TESAMEN tegen nieuwbouwprojecten zijn, in tegendeel. De **modernisering** van het verouderde woningbestand en de **herbestemming** van uitgeleefde grote gebouwen die geen functie meer hebben (cfr. de leegkomende kerken en de verouderde sporthallen) moeten grondig en duurzaam worden aangepakt.

Een beter doordacht gebruik en behoud van open ruimte heeft ook gunstige gevolgen voor het **waterbeheer**. Nu onze zomers steeds heter worden vanwege de klimaatopwarming, is het extra belangrijk om maatregelen te voorzien waarbij het regenwater beter wordt opgevangen. Ook in periodes van zware regenval is een teveel aan verharding problematisch want het brengt risico's van overstroming met zich mee. De gemeente is hier de voorbije jaren de goede weg ingeslagen met het aanleggen van bufferbekkens, maar er kan nog meer gebeuren om ook de burgers te sensibiliseren.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN de ruimtelijke wanorde terug op orde stellen

- Het gemeentelijke ruimtelijk structuurplan moet herzien worden met betere en actuele gegevens zodat de noden (bv inzake woonbehoeften) duidelijker vertaald worden in een beter onderbouwd beleid, waarin minder geïmproviseerd wordt en meer respect is voor de schaarse open ruimte en meer aandacht gaat naar het soms verkommerde centrum van de gemeente Temse.
- Er mag geen verkaveling komen naast de Roomacker-site in Tielrode.
- Een KMO-annex-woonzone hoort niet thuis op de voormalige steenbakkerij in Steendorp.
- Er zal een ambtenaar worden aangeduid die de participatie van de bewoners bij belangrijke ruimtelijke plannen en grootschalige bouwprojecten beter zal begeleiden - van in een vroeg stadium en bij voorkeur middels masterplannen

waarna zaken nog ten gronde kunnen wijzigen - inspraak via bezwaarschriften vinden we met TESAMEN een slechte manier van werken. We schrijven het luik participatie steeds in als belangrijke voorwaarde in het bestek bij elke openbare aanbesteding en nemen we dit mee als element om te beslissen over de gunning.

- De GeCoRo zal worden hersamengesteld waarbij ook het onevenwicht richting bouwen en immobiëlen zal worden rechtgetrokken richting vertegenwoordigers die gespecialiseerd zijn inzake natuur, veiligheid voor voetgangers en fietsers, bouwkundig erfgoed en de belangen van actiegroepen en burgercomités.
- Naast de GeCoRo kan er ook een 'kwaliteitskamer architectuur' worden opgericht met daarin onafhankelijk experts die bij elk groot bouwproject advies verstrekken alvorens een bouwvergunning wordt verleend.
- Bij grote projecten advies vragen aan de Vlaamse bouwmeester.
- Als gemeente het goede voorbeeld geven en de burger aanmoedigen in het aanleggen van groendaken, hergebruik van regenwater, minder verharding en meer groen.

TESAMEN voor dierenwelzijn

Er moet nagegaan worden op welke plaatsen **hondenlosloopweides** kunnen ingericht worden, waar honden voldoende plaats hebben om in alle veiligheid vrij te kunnen rondlopen (geen "zandbakken"). In deze hondenweides moeten voldoende faciliteiten aanwezig zijn voor het opruimen van hondenpoep. Op het opruimen van hondenpoep moet streng toegezien worden, niet enkel uit respect voor de andere hondenbezitters die de weide bezoeken maar ook voor het gemeentepersoneel dat de weides moet onderhouden.

Dierenwelzijn moet expliciet opgenomen worden in de **bevoegdheden van een schepen**. De gemeente kan daarnaast een politieagent aanstellen die gespecialiseerd is in dierenwelzijn en een aanspreekpunt is voor inwoners bij vragen of klachten.

De gemeente blijft particulieren stimuleren om hun **huiskat te laten steriliseren** met een meer doorgedreven voorlichtingscampagne. Een overbevolking van zwervkatten leidt immers tot overlast en leed voor de dieren zelf.

In verband met **verloren gelopen dieren** moet er een centraal meldpunt komen dat tevens dient als afgiftepunt, zodat de eigenaars snel en comfortabel terug kunnen worden herenigd met hun huisdier.

Er moet ook onderzocht worden of het houden van **gezelschapsdieren** toegelaten kan worden in woningen van het OCMW, serviceflats, woonzorgcentra,... zonder dat de hygiëne in het gedrang komt. Zo moeten oudere mensen niet verplicht hun hond of kat wegdoen als ze niet meer thuis kunnen blijven wonen.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES ---> TESAMEN voor dierenwelzijn

- Hondenlosloopweides inrichten.
- Een schepen voor dierenwelzijn aanstellen.
- Een gemeentelijke campagne organiseren voor het steriliseren van katten.
- Een centraal meldpunt voor verloren gelopen dieren oprichten.

TESAMEN

voor een cultureel Temse

TESAMEN voor een cultureel Temse

TESAMEN investeren in een bruisende gemeente

Onze gemeente leeft, maar er mag nog wat meer poeier in. Het is en blijft belangrijk dat de **budgetten voor sport, cultuur, jeugd en senioren apart en duidelijk zichtbaar** voorzien blijven in de gemeentelijke budgetten. We lazen onlangs nog in de gemeentemonitor en de studie van professor Verté dat Temse ‘vergrijs’, dat wil dus ook zeggen dat er voldoende middelen moeten bijkomen voor deze doelgroep en seniorenactiviteiten. Voor hen is ‘buiten komen’ en ‘ bezig zijn’ een uitstekend middel tegen eenzaamheid. Ook komen er meer jongeren bij in onze gemeente t.o.v. 10 jaar geleden, wat wil zeggen dat we ook voor jongeren belangrijke budgetten moeten blijven vrijmaken. Nog meer voorstellen voor deze bijzondere doelgroepen zijn terug te vinden in het luik ‘TESAMEN voor een sociaal Temse’.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN investeren in een bruisende gemeente

- We optimaliseren de werking en het beheer van het **jeugdhuis**. Het jeugdhuis moet meer investeren in eigen activiteiten en deze uitvoerig promoten via verschillende media. Ook dient het jeugdhuis meer vormingen te organiseren. We zorgen daarnaast voor meer inspraak in de werking van het jeugdhuis. De beroepskrachten zorgen ervoor dat er een platform is waar vrijwilligers betrokken worden bij de werking.

- We voeden **aanstormend talent**. We geven hen de kans om hun werk voor te stellen aan het publiek, om hun werk te ontwikkelen (bvb. deftige repetitiekoten, professioneler expositieruimten).
- In de (grote) hal van het AC De Zaat een plaats voorzien waar **werken van de academie** in kunnen. ter promotie van de geweldige academie van Temse!
- De **feestcultuur** die in Temse aanwezig is moet beter ondersteund worden: carnaval, feestjes op de kaai, dorpsfeesten, spontane initiatieven van lokale cafés en middenstandsorganisaties.
- **Jeugd Temse in Beweging** (met de speelkaai) is een prachtig initiatief dat verder moet worden uitgebouwd. Zulke laagdrempelige gratis evenementen zijn een mooie stap naar het verenigingsleven.
- Een voldoende groot en divers vrijetijdsaanbod is nodig, ook tijdens **schoolvakanties**.
- De **pretcamionette**, een speelbusje, gaat opnieuw regelmatig langs in buurten waar veel kinderen wonen. Het is een heel laagdrempelige manier om kinderen in hun spelen te stimuleren én het is succesvol.
- De **SpeGTbus** moet opnieuw ingevoerd en beter gepromoot worden.

TESAMEN investeren in infrastructuur én verenigingsleven

Met TESAMEN vinden wij kunst, cultuur en sport essentieel om van Temse een bruisende en aangename gemeente te maken. Daar horen ook **de nodige middelen en betaalbare infrastructuur** bij. De bestaande subsidies dienen expliciet behouden te blijven en mogen zelfs ook een stukje doorgroeien. De prijzen voor verhuur gemeentelijke zalen aan verenigingen mag naar omlaag en zelfs vaak helemaal gratis. Er kan ook gekeken worden met scholen of bedrijven of lokalen niet gebruikt kunnen worden door de verenigingen. De lokale kerkfabriek is er ondertussen ook van overtuigd dat we niet langer verder kunnen met de 7 kerken die we nu hebben in Temse. Daarom is er een **kerkenherbestemmingsplan** opgestart. Binnen een paar jaar gaan er nog maar een drietal kerken behouden blijven voor erediensten. De andere kunnen een andere bestemming of een nevenbestemming krijgen.

Hiervoor dient alleszins een deftig uitgewerkt én breed gedragen **meerjarenplan** uitgetekend te worden. Wat prioritair is en wat niet, dat moet worden bepaald in samenspraak met de inwoners.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN investeren in infrastructuur en verenigingsleven

- **Subsidiereglementen** worden zo eenvoudig mogelijk opgesteld, met nadruk op digitalisering.
- Op **AC De Zaat** is ruimte zat om bvb bestuursvergaderingen van verenigingen te organiseren. Dat administratief centrum moet vlotter toegankelijk zijn voor verenigingen. Er zou ook een duidelijke, uitgebreide inventaris moeten opgemaakt worden van alle mogelijke **vergaderlocaties** in de gemeente en een duidelijk (online) **boekingsysteem** voorzien worden. Met de verenigingen kan gekeken worden waar en hoe ze samen onder één dak kunnen gehuisvest worden.
- **Tarieven** voor het gebruiken van **gemeentelijke infrastructuur** worden, zeker voor erkende verenigingen, omlaag getrokken en waar mogelijk zelfs gratis ter beschikking gesteld. Het kleine beetje subsidies dat verenigingen nu vaak krijgen wordt gegeven met de ene hand, maar snel terug afgenomen met de andere hand omdat de subsidies vaak amper volstaan om de zalen te betalen.
- Verenigingen binnen de cultuurraad zouden een **ruimere 'groepspace'** moeten kunnen verdelen.
- We blijven nadenken hoe we de ontwikkeling **van trainers of begeleiders** kunnen optimaliseren, bvb door een opleidingssubsidie.
- Op het braakliggende terrein tussen Joc De Nartist en de Pieter Dierckxlaan voorzien we een **nieuwe, ruimere sporthal** met parking, kantine... De site van de huidige sporthal wordt geïntegreerd in het speelplein en kan zo een groene invulling voor iedereen van jeugd tot senioren krijgen. Hier voorzien we uitdagende speeltoestellen, een skatepark, petanqueterreinen, een evenementenplein,...
- De terreinen en accommodatie van **sportclubs in de deelgemeenten** worden grondig aangepakt.
- **Kerken** die niet meer permanent gebruikt worden voor erediensten (Kristus Koning, H. Hart, Velle, Steendorp, Elversele,...) kunnen via herbestemming een andere functie krijgen of een nevenbestemming met behoud van een beperkt aanbod aan liturgische diensten. De precieze invulling moet worden bekeken met de buurtbewoners, de lokale (jeugd-, sport- en cultuur)verenigingen en de omliggende scholen. De nieuwe functie of de nevenbestemming moet ingaan op de meest dringende noden. Zo kan bijvoorbeeld gedacht worden aan een polyvalente zaal (die hoeft niet nieuw gebouwd te worden als er al ruimte is in de niet langer gebruikte kerk zoals op de Velle), een sporthal (voor volleybal,

- basketbal, zaalvoetbal, turnen, yoga, dansen...), een overdekt speelplein, een overdekte markt, tentoonstellingen, vergaderzalen, een sociaal restaurant,...
- Turnzalen en eetzaal van scholen kunnen ook gebruikt worden buiten de schooluren volgens het principe van de “**brede school**”. Hier is zeker overleg nodig met de scholen zelf. Het kan in elk geval een win-winsituatie opleveren.
 - **Buurthuizen** in deelgemeenten kunnen ook een belangrijke opportuniteit zijn om mensen te ontmoeten en nieuwe vrijwilligers aan te trekken - en ze hebben uiteraard ook een sociale rol. Wanneer de gebouwen van de Freinetschool in Tielrode over enkele jaren vrijkomen vanwege de verhuis naar een andere locatie, is dit bijvoorbeeld een mooie locatie om een buurthuis op te richten.
 - TESAMEN pleit voor een **vrijwilligers-groepsverzekering** (zoals in Sint-Niklaas), waar verenigingen gebruik van kunnen maken.
 - De gemeente zou sowieso beter moeten **communiceren** met haar burgers, een vrijwilligersnieuwsbrief met nuttige tips en weetjes over het organiseren van evenementen e.d. kan een interessante (vrij goedkope) optie zijn. De vrijwilligers worden nu reeds in de schijnwerpers geplaatst tijdens de Week van de Vrijwilliger, maar dit zou toch iets feestelijker mogen zijn.
 - **Speelpleintjes** worden maximaal ingepland **in de wijken en deelgemeenten**. Deze speelpleintjes zijn eigentijds en geschikt voor kleuters en tieners. We zorgen ook voor een maximale toeleiding (bvb door pijlen) naar deze speelpleintjes. Door een opnieuw op te richten wijkwerking (bvb via Pretcamionette) kunnen de speelpleintjes jaarlijks in de schijnwerpers geplaatst. Wijkcomités kunnen mee inspraak over de aan te leggen speelpleintjes.
 - De huidige **DACCA site** wordt geïntegreerd en omgebouwd tot een culturele site. Hier vind je bijvoorbeeld het gemeentemuseum, de huidige DACCA zolder voor tijdelijke tentoonstellingen, een tentoonstellingszaal rond het rijke verleden van het lokale industriële verleden in Temse (de Boelwerf, mandenmakerij...), de bibliotheek, workshopruimtes, een cultuurcafé,...
 - **Cultureel Centrum Roxy**, in het bijzonder de bovenzaal met cafetaria, krijgt een betere toegankelijkheid voor iedereen. Voor de Roxy plaatsen we een kiss & ridezone zodat bijvoorbeeld mensen die slecht te been zijn daar makkelijker afgezet kunnen worden.
 - We bekijken of het mogelijk is om de **Temsica** te renoveren en er een evenementenlocatie van te maken.
 - De **openingsuren van de bibliotheek** moeten herbekeken worden en de bibliotheek moet terug open zijn op zaterdag.

- Sport-, jeugd- en cultuurverenigingen worden ook opgenomen in de werking van de **Sleutelpas** (zie TESAMEN tegen armoede).

TESAMEN voor een sociaal Temse

TESAMEN zorg dragen voor iedereen

In Temse mag niemand achter blijven. We streven naar een Temse waar de **strijd tegen armoede prioritair** is en waar **elke schepen binnen zijn bevoegdheid** deze strijd voert, waar initiatieven als een sociaal restaurant en dienstencentra ondersteund worden, waar kinderen en senioren centraal staan en waar kansarme groepen niet langer op drempels stoten in het culturele en sportieve aanbod. Een Temse ook **waar iedereen zich veilig kan voelen** middels meer aansprekbare politie-agenten op 't straat zodat het huidige tekort aan agenten niet dient gecompenseerd met een camera op elke straathoek. Meer zitbanken en een goede straatverlichting lossen vaak meer op dan tientallen camera's die ook de privacy van de inwoners aantasten.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN zorg dragen voor iedereen

- Een **sociaal huis** is in elke gemeente verplicht, maar het is nog teveel een idee op papier. TESAMEN droomt van een écht sociaal huis dat 'outreaching' werkt (naar de mensen toe gaat), zodat mensen gemakkelijk de juiste hulpverlening kunnen krijgen of met elkaar in contact kunnen komen.
- Om ervoor te zorgen dat iedereen zijn rechten kan uitputten laten we **welzijnswerkers** proactief en outreachend op bezoek gaan bij 80-plussers of alle kansarme gezinnen met een rechtenverkenner. zodat iedereen steeds toegang heeft tot alle hulp waar hij/zij recht op heeft. Nu moeten mensen vaak zelf op zoek.

- Bij alle beslissingen wordt een **armoedetoets** doorgevoerd, waardoor de impact van de genomen beslissing bekeken wordt voor mensen in een financieel moeilijke situatie.
- We zorgen voor een **hoger gevoel van veiligheid** bij de mensen door eenvoudige maatregelen als een goede inrichting van de publieke ruimte, betere straatverlichting en meer plekken waar mensen elkaar kunnen ontmoeten zoals zitbanken... maar ook door meer **wijkagenten** die te voet of met de fiets tot bij de mensen in alle woonbuurten gaan. De mensen hebben op die manier een nabij aanspreekpunt en de agenten zelf weten vlug waar en bij wie ze moeten zijn op momenten dat er eventueel problemen zijn. Camera's moeten er dan enkel op hoog-risicoplatsen, investeren in mensen ipv in camera's, mensen samenbrengen via ontspanning en sport,...

TESAMEN zorg dragen voor ouderen

Het aantal ouderen groeide de voorbije jaren sterk aan in onze gemeente, sterker dan in Vlaanderen: prognoses voorspellen dat tegen 2030 één op drie inwoners ouder is dan 60 jaar. Het is dus uiterst belangrijk om **toekomstgericht** met deze groep rekening te houden. Heel wat senioren zijn slechts matig tevreden over de huidige voorzieningen in onze gemeente, en ook de eenzaamheid groeit.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN zorg dragen voor ouderen

- Groot – Temse kent slechts één dienstencentrum. TESAMEN pleit er voor om ook in de wijken buiten het centrum **dienstencentra** op te richten, zodat elke senior een leuke activiteit kan bijwonen of een betaalbare, lekkere en gezonde maaltijd kan eten in goed gezelschap. Dit zou bijvoorbeeld kunnen in de pastorie van Elversele, het klooster van de Broeders van Liefde ... Dit linken we aan een op te richten volksrestaurant, zodat men ook in de deelgemeenten een lekkere maaltijd kan nuttigen en daarnaast bijvoorbeeld kan kaarten, sociale contacten leggen of de nodige hulp kan aanvragen.
- Dichtbij deze dienstencentra voorzien we **kleinschalige ouderenwoningen**. Dit kan door met de bouwmaatschappij (o.a. WoonankerWaas) in te zetten op kangoeroewoningen en inbreidingsprojecten zoals Mariadal.

- **Mobiele** kruidenierszaken en **boerenmarkten** in afgelegen wijken en deelgemeenten. Lokale landbouwers kunnen dan ook hun producten kwijt op de lokale markt.
- We zorgen voor een aangepaste **mantelzorgpremie**.

TESAMEN zorg dragen voor kinderen en jongeren

Er worden al veel inspanningen geleverd om **activiteiten** aan te bieden aan de bijna 7.000 kinderen en jongeren in onze gemeente. Toch merken we uit gesprekken met kinderen, jongeren en hun ouders dat er nog heel wat ruimte voor verbetering is. We willen nu en de komende jaren **nóg** meer betekenen voor kinderen en jongeren (en hun ouders).

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN zorg dragen voor kinderen en jongeren

- We willen **veiliger fietspaden**, zodat kinderen en jongeren veilig van en naar school of de jeugdbeweging of sportclub kunnen.
- Het **Huis van het Kind** is de voorbije legislatuur opgericht...als website. TESAMEN vraagt een fysiek Huis van het Kind, bij voorkeur op de Sint-Amelbergasite. Hier kunnen zoveel mogelijk kindvoorzieningen gebundeld worden. Tegelijk moeten we meer inzetten op outreachende initiatieven zoals straathoekwerk en wijkwerk, beide zaken kunnen elkaar perfect aanvullen.
- We pleiten voor extra inspanningen voor kinderopvang in Temse zodat elk kind een plaats kan krijgen. Daarom stellen we voor om in Temse en de deelgemeenten **gemeentelijke crèches** uit te bouwen. In het centrum van Temse kan deze bijvoorbeeld centraal gevestigd worden op de site van de voormalige middelbare school Sint-Amelberga of de nog niet ingevulde verdieping in het nieuwe WZC De Reiger. In Tielrode is de site van de Freinetschool in de Kerkstraat een kans die zich aandient wanneer de school over enkele jaren naar een nieuwbouw verhuist. Bovendien creëer je met gemeentelijke crèches ook werkgelegenheid zodat je twee vliegen in één klap slaat.

- Kinderen moeten ruimte hebben om te spelen. We pleiten dan ook voor meer **publieke speelplaatsen** voor kinderen in alle wijken. Bvb. op De Zaat is er geen speelruimte. Ook aan het vernieuwde Woonzorgcentrum De Reiger kan een speelplein een leuke afleiding vormen voor de bewoners.
- Temse richtte een **kinderraad** op, in samenwerking met de scholen. Hieruit komen ongetwijfeld mooie ideeën. We willen hier dus blijvend op inzetten. Verslagen van de Kinderraad dienen ook online geplaatst te worden op de website van de jeugddienst.
- De **jeugdraad** is en blijft vooral een samenkomst van jeugdbewegingen. Deze samenkomsten zijn heel belangrijk, maar er zijn ook nog heel wat jongeren niet aangesloten bij een vereniging. Ook zij moeten een kans hebben op inspraak.
- Wachten in het gemeentehuis en OCMW kan, ondanks de inzet van onze ambtenaren, soms lang duren voor kinderen. **Kinderhoekjes** kunnen dit bezoek een pak aangenamer maken.

TESAMEN tegen armoede

De voorbije jaren steeg de **kinderarmoede** in onze gemeente heel sterk. Eén op zes kinderen leeft in armoede, dat zijn maar liefst 3 kinderen in elke klas! Hoe wil TESAMEN de strijd tegen de armoede aangaan?

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN tegen armoede

- **Betaalbare kinderopvang** is meer dan belangrijk. We willen het aanbod betaalbare opvangplaatsen uitbreiden door samen te werken met private opvanginitiatieven en/of de uitbouw van een nieuwe openbare kinderopvang (zie ook TESAMEN zorg dragen voor kinderen en jongeren).
- De **Sleutelpas** is een eerste stap om (kans)armen te doen deelnemen aan socio – culturele activiteiten. TESAMEN ijvert ervoor dat het aanbod uitgebreid wordt naar activiteiten die niet door de gemeente georganiseerd zijn (bvb. via sport – jeugd – cultuur). Ook is het niet meer dan logisch dat het vernieuwde zwembad binnen de Sleutelpas wordt opgenomen zodat meer mensen aan verlaagd tarief kunnen komen zwemmen. De senioren-tarieven voor abonnementen moeten ook

al gelden voor mensen vanaf 55 jaar, zoals dat ook geldt in de ons omringende gemeenten.

- In een uitgebouwd (sociaal) **volksrestaurant** kan iedereen terecht om een kwaliteitsvolle maaltijd te nuttigen. In dit volksrestaurant worden verschillende tarieven gehanteerd, waardoor mensen met een beperkt inkomen dankzij de Sleutelpas voor 4 euro een maaltijd kunnen nuttigen. Zo'n volksrestaurant kan zorgen voor extra sociale tewerkstelling of kan fungeren als stageplaats voor koks in opleiding. De voedseloverschotten van de grootwarenhuizen kunnen daarnaast gebruikt worden binnen het volksrestaurant. Zo gaan we ook het verspillen van voedsel tegen. Ook in de deelgemeenten bouwen we eetpunten uit in samenwerking met lokale verenigingen.
- Een **Sociaal Kruidenier** staat voor het aanbieden van kwaliteitsvoeding en basisproducten voor wie het financieel moeilijk heeft. Naast de steun van het OCMW, kunnen financieel zwakkeren terugvallen op de bedeling van voedselpakketten. Maar je kiest niet wat in zo'n pakket zit. De sociale kruidenier wil een kwaliteitsvol en vooral waardig alternatief bieden voor deze vorm van noodhulp: een buurtwinkel met kwalitatieve producten aan sterk verminderde prijzen waar men zelf kan kiezen wat men meeneemt.
- **Geefkasten** opzetten in samenwerking met lokale supermarkten en winkeliers, **geefpleinen en repaircafé's** organiseren.
- TESAMEN ijvert voor het instellen van een **babykaart**, met o.a. gratis eersteleeftijds melk en verzorgingsproducten voor mensen in armoede.
- In samenwerking met de lokale middenstand willen we (kans)armen **verminderd tarief** aanbieden voor kapper en kledij.
- Mensen met een beperkt inkomen moeten ook kunnen deelnemen aan daguitstappen, vakanties, sport – en cultuuractiviteiten - via Den Boodt wordt dit aangeboden, maar het initiatief kan nog beter gepromoot worden. We breiden de openingsuren van **buurthuis Den Boodt** uit en voorzien gratis koffie en soep.
- TESAMEN wil betaalbare huisvesting kunnen garanderen en zal daarom een **gemeentelijk verhuurbedrijf** oprichten. Dit gemeentelijk verhuurbedrijf kan huurder en verhuurder dezelfde service bieden als een sociaal verhuurkantoor (SVK), maar bewust die mensen bedienen die geen beroep kunnen doen op een SVK. Steeds meer mensen behoren immers tot een kansengroep die net te 'goed' scoort om in aanmerking te komen voor een woning via een SVK (werkende armen, éénoudergezinnen, mensen met (net niet de juiste) beperkingen...).
- De **bibliotheek** biedt alle materiaal gratis aan, ook cd's en dvd's.

- **Energiesnoei**ers bekijken samen met mensen in armoede hoe ze hun energiefactuur kunnen doen dalen. Nu geraken deze mensen vaak in de problemen omdat ze hun energiefactuur niet kunnen betalen, want ze wonen vaak in slecht geïsoleerde huizen en hebben geen geld om ze te renoveren. Er moeten financiële stimulansen komen om deze mensen aan te zetten tot het nemen van energiebesparende maatregelen. Te weinig isolatie en een hoog energieverbruik is tegelijk ook heel slecht voor het klimaat, dus je slaat twee vliegen in één klap.
- Het **aanbod sociale woningen** wordt procentueel minstens behouden en uitgebreid waar mogelijk via de renovatie van panden. Het huidige aanbod sociale woningen wordt verder kwalitatief gerenoveerd volgens de huidige renovatienormen.
- We investeren in **straathoekwerk**, brugfiguren en bouwen een buddywerking voor kwetsbare gezinnen uit.
- Het **REMI-instrument** wordt ingevoerd in het OCMW. Dit instrument (referentiebudget menswaardig inkomen) zorgt ervoor dat het inkomen minstens boven de Europese armoedegrens zit.
- Personen in armoede of mensen die hierrond werken **worden structureel betrokken** bij de planning, uitvoering en evaluatie van de strategische meerjarenplanning van het lokaal sociaal beleid.

TESAMEN voor gelijke kansen

Voor TESAMEN is **diversiteit een meerwaarde** die we moeten zien als een opportuniteit, in plaats van een bedreiging. Een lokaal gelijke kansenbeleid werkt niet zonder een schepen bevoegd in deze materie en een ondersteunende ambtenaar.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor gelijke kansen

- We stellen een actieplan voor gelijke kansen op, **over alle gemeentelijke beleidsdomeinen heen**, en dat in samenwerking met het middenveld.
- Het OCMW spoort proactief (in overleg met onderwijs, wijkagenten ...) stille of verdoken armoede en sociale noden op. We pakken de wachtlijsten voor schuldhulpverlening aan.
- De jeugddienst, het jeugdhuis en diverse verenigingen zetten in op **interculturele activiteiten** voor jongeren van 12 tot 18 jaar.
- **Verenigingen van inwoners met een migratieachtergrond** moeten meer worden betrokken in het lokale beleid. Dat kan door hen te stimuleren om aan te sluiten

bij de bestaande adviesraden of door het overleg met deze verenigingen meer structureel te organiseren.

- We stimuleren **taalkennis** en betrekken ouders bij het onderwijs. Taalcursussen bij anderstaligen maken deel uit van een voorbereidingstraject richting arbeidsmarkt. We steunen de bestaande initiatieven als Babbelonië en de taalcursussen van het CVO.
- Een **gemeentelijke huiswerkklas** met vrijwillige huiswerkbegeleiders is vaak ook een leuke ontmoetingsplaats voor anderstalige ouders die samen met een begeleider hun kind kunnen helpen met hun huiswerk. Vaak lopen kinderen met een anderstalige afkomst achterstand op omdat hun ouders hen niet kunnen begeleiden met hun huiswerk omwille van gebrekkige kennis of het niet machtig genoeg zijn van het Nederlands.
- De gemeente Temse voert een **anti-discriminatiebeleid** dat inzet op multolerantie ten aanzien van discriminatie: op de lokale verhuurmarkt, in de horeca, in het eigen personeelsbeleid, naar de private arbeidsmarkt, de lokale economie, in het lokale politiekorps, enz... Naast sensibilisering draagt de gemeente bij aan een actief handhavingsbeleid met controles door middel van praktijktesten en effectieve sancties.
- Samen met verenigingen maken we een **lokaal actieplan racisme en discriminatie** op.
- De gemeentelijke werkgroep die ooit bestond voor **mensen met een beperking** wordt opnieuw opgericht en zal het bestuur adviseren inzake het toegankelijk maken van gebouwen en publieke ruimtes - deze mensen zouden ook bij grote openbare werken tips kunnen geven hoe het beter kan voor pakweg mensen in een rolwagen of blinden en slechthzienden.

TESAMEN voor Noord-Zuid-werking

TESAMEN heeft een open vizier naar de wereld toe. Als we in dit programma als een van onze prioriteiten stellen dat diversiteit een opportuniteit is, waar nog te weinig actief mee wordt omgesprongen, dan kijken wij ook graag naar de wortels van die diversiteit bij de vele nationaliteiten die onze gemeente rijk is en hoe we daar op lokaal vlak mee aan de slag kunnen. Jazeker Temse heeft nu een **FairTrade-label**, maar een geloofwaardige Noord-Zuid-werking behelst zoveel meer dan enkel het concept van de eerlijke handel inschrijven in het eigen aankoopbeleid, eerlijke koffie en wijn schenken op recepties en een schepen bevoegd maken voor de materie.

Wij gaan zeker akkoord met organisaties als Amnesty, Oxfam en de lokale 11-11-11-groep uit Temse die vinden dat er een duidelijk aanwijsbare schepen maar ook een (deeltijdse) ambtenaar en een explicieter budget moeten komen om dat Noord-Zuid-engagement beter te promoten en uit te dragen. Dat afzonderlijk budget is zeker een goed idee, maar belangrijker vinden wij dat er meer **logistieke en infrastructurele bijstand** komt. Het gratis beschikbaar stellen van zalen bij activiteiten is niet meer dan logisch. In vele gemeenten (cfr. Kruibeke, Sint-Niklaas enz.) kan de lokale Wereldwinkel daarenboven rekenen op een gratis vaste accommodatie op een interessante plaats. In Temse gaat de opbrengst van de Wereldwinkel bijna helemaal op aan de huur van een privé-pand. Hier klopt iets niet. Temse heeft voldoende leegstaande panden om de Wereldwinkel een gratis etalage te geven.

Temse kan nog veel meer doen. Er kan een **Noord-Zuid-adviesraad** opgericht worden met de bestaande organisaties, maar ook met vertegenwoordigingen van de zelforganisaties, het volwassenonderwijs, de academie en geïnteresseerde inwoners. Die raad kan dan (net als de cultuurraad of de sportraad) de gemeente adviseren inzake Noord-Zuid-activiteiten of communicatie ter zake. TESAMEN denkt daarenboven ook nog aan een **jumelage** met een gelijkaardige stad/gemeente als Temse in een land in het Zuiden zodat de problematiek voor de inwoners en de scholen meer concreet wordt gemaakt.

CONCRETE VOORSTELLEN EN ACTIES --> TESAMEN voor Noord-Zuidwerking

- Een schepen en ambtenaar voor Noord-Zuidwerking.
- Een duidelijk budget om het engagement uit te dragen.
- Het gratis beschikbaar stellen van zalen bij activiteiten.
- Gratis accommodatie voor de Wereldwinkel.
- Een Noord-Zuid-adviesraad oprichten.
- Een jumelage met een gelijkaardige gemeente in het Zuiden.